

Verder met verbindingen tussen water en ruimte

Projectplan waterveiligheid en ruimte 2017-2018

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1 MIRT-onderzoek A5H: verbinding en samenwerking	5
1.2 Richting aan het vervolg	6
1.3 Leeswijzer	8
2. Gezamenlijk perspectief	9
2.1 Inleiding	9
2.2 Gezamenlijke ontwikkelroutes	9
2.3 Gezamenlijke perspectievennota	12
3. Gebiedsuitwerkingen	15
3.1 Inleiding	15
3.2 Gebiedsuitwerkingen 2017	16
3.3 Vervolg op Gebiedsuitwerkingen 2016	16
4. Waterbewustzijn	17
5. Governance	19
5.1 Voortgaande samenwerking Gebiedsraad	19
5.2 Rollen van de Gebiedsraad	19
5.3 Ondersteuning van de Gebiedsraad	21
6. Planning	23
7. Capaciteit en kosten	25
7.1 Inzet voor samenwerking: afspraken	25
7.2 Inzet voor samenwerking: ambtelijke capaciteit	26
7.3 Kosten 2017 en 2018	29
Bijlage: Factsheets	31

Vlnr. Arjan Kraijo, Miranda de Wijs, Roelof Bleker, Bram van Hemmen, Theo Boerman, Griedo Bel, Jantien Oostijen, André Landwehr, Adri Bom, Goof Bos, Jan Nathan Rozendaal, Teus Meijdam, Arjan Rijsdijk en Teus van Houwelingen. Afwezig waren Dirk van der Borg, Vincent van der Werff, Arie Bassa en Kees Boender. (foto: fotostudio Marks)

1. Inleiding

1.1 MIRT-onderzoek A5H: verbinding en samenwerking

De Alblasserwaard-Vijfheerenlanden (A5H) is een prachtig en veelzijdig gebied. Het herbergt een sterke maritieme sector, een agrarische sector van belang en een rijke cultuurhistorische identiteit met onder andere de karakteristieke dijklintbebouwing.

Na de bijna-overstroming van 1995 zijn delen van de dijken in het rivierengebied en ook in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden in allerlei versterkt. Tijd om verbindingen te zoeken met de ruimtelijke en economische ambities van het gebied was er toen niet.

In het kader van het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) worden de dijken beoordeeld op basis van nieuwe wettelijke normen. De beoordeling vindt plaats in de periode 2017-2020. Uiterlijk in 2050 moeten de dijken aan deze normen voldoen. Als dijken niet aan de norm voldoen en de planning van de dijkversterking duidelijk wordt, dan gaat het proces snel en is er weinig tijd om rekening te houden met de ambities en kansen voor het gebied.

Daarom hebben Rijk en regio in 2014 het voortouw genomen om samen met de andere overheden in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden een gebiedsproces te starten. Onder de vlag van de vernieuwing van het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT), omdat een waterveilige, mooie en leefbare Alblasserwaard-Vijfheerenlanden een gedeelde ambitie is van de samenwerkende overheden.

De Gebiedsraad heeft de resultaten op 14 november 2016 aangeboden aan de Deltacommissaris.

In dit MIRT-onderzoek is gezocht naar *slimme verbindingen tussen waterveiligheid, economie, bereikbaarheid, cultuurhistorie, natuur, recreatie en toerisme*: zogenaamde meekoppelkansen. Het onderzoek draagt er tevens aan bij dat eventuele dijkversterking na de komende beoordelingsronde voortvarend kan starten. En misschien wel het mooiste: er is een bijzondere en veelbelovende samenwerking gestart tussen de verschillende overheden en belanghebbenden in het gebied.

Resultaten

De resultaten van het MIRT-onderzoek A5H zijn beschreven in de volgende rapportages, te vinden op de website www.a5h.nl:

- Volop verbindingen tussen water en ruimte. Eindrapport MIRT-onderzoek Alblasserwaard-Vijfheerenlanden
- Dijk- en Oevervisie – een aanzet
- Gebiedsopgave Kinderdijk-Alblasserdam
- Gebiedsopgave Sliedrecht
- Gebiedsopgave Sluis-Ameide

1.2 Richting aan het vervolg

De Gebiedsraad heeft op 1 december 2016 gesproken over de intenties en ambities voor het vervolgtraject. In aansluiting hierop heeft een individuele bestuurlijke consultatieronde plaatsgevonden met de leden van de Gebiedsraad. Op basis hiervan is de toekomstige richting voor het vervolgtraject bepaald.

Aandachtspunten Gebiedsraad

De goede en succesvolle samenwerking is een belangrijk vertrekpunt voor het vervolgtraject. Er is gezaaid, vervolgens geoogst, maar dat proces moet zich blijven herhalen om de gevonden meekoppelingen te verzilveren en up-to-date te houden.

De samenwerking en de energie vasthouden en de verbinding en verbreding blijven zoeken, dat is daarom de intentie van de Gebiedsraad. De urgentie moet voelbaar blijven.

Daarbij kiest de Gebiedsraad ervoor om dicht bij de oorspronkelijke scope van de samenwerking en dicht bij het Deltaprogramma te blijven: water verbindt. Daarbij is het belangrijk om aan te sluiten bij financieringsprogramma's op zowel regionaal, landelijk als Europees niveau.

Met het oog op de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 wil de Gebiedsraad met de resultaten van de projecten uit dit Projectplan een agenda voor het gebied meegeven aan de ambtsopvolgers.

Scope voor het Projectplan

De Gebiedsraad blijft dicht bij de scope van het MIRT-onderzoek van 2016. De Gebiedsraad gaat daarnaast in op de oproep van de Deltacommissaris om ook aandacht te besteden aan de meerlaagsveiligheid in het gebied (zie tekstkader). De Alblasserwaard is namelijk een gebied dat, mocht de kering ooit bezwijken, snel en diep onderloopt.

Het Projectplan richt zich daarmee op:

- Het creëren en realiseren van een gezamenlijk perspectief door het goed afstemmen van ruimtelijke processen in de dijkzone met het HWBP-proces. Op deze manier kunnen verbindingen tot stand worden gebracht tussen dijkversterkingen en de ruimtelijke en economische opgaven en ambities van het gebied.
- Gezamenlijke communicatie, leidend tot meer waterbewustzijn en besef van handelingsperspectieven, en tot draagvlak voor het verknopen van waterveiligheid en ruimte.
- Onderzoeken wat, aanvullend op sterke dijken, mogelijkheden zijn om het restrisico te beperken: afstemming van laag 2 op wensen en vereisten vanuit laag 3 (zie tekstkader). Dit leidt tot een gezamenlijk beeld van ruimtelijke maatregelen die menselijke en economische gevolgen van een eventuele overstroming kunnen beperken. De Gebiedsraad werkt hierin nauw samen met de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid.

Meerlaagse veiligheid

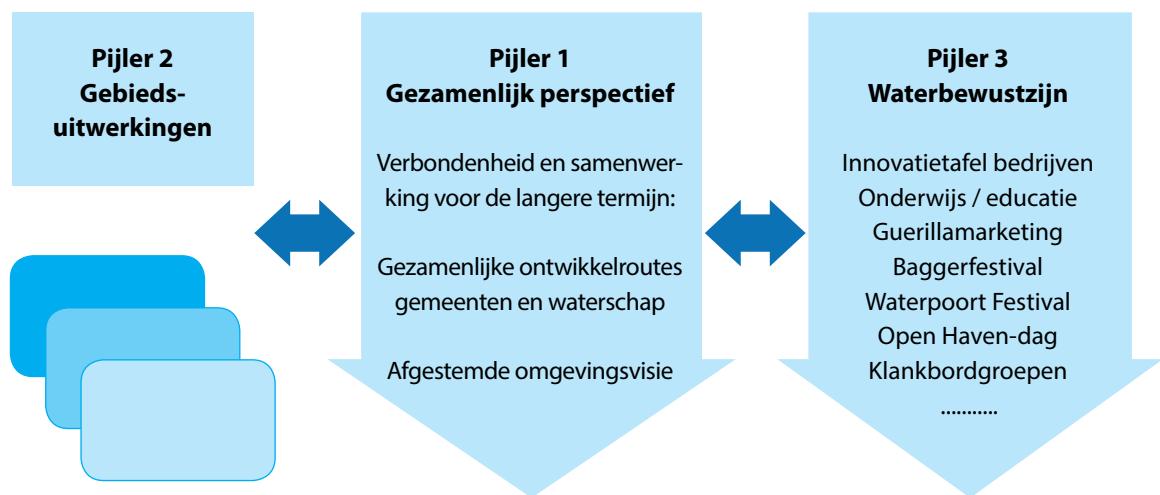
- Laag 3: Rampenbeheersing; waterbewustzijn, planning, afstemming.
- Laag 2: Evacuatie routes; ruimtelijke inrichting waterrobuust.
- Laag 1: Preventie. Dijken en kunstwerken

“De waterveiligheid wordt nu en in de toekomst primair geleverd door stevige dijken aangevuld met stormvloedkeringen aan de zeezijde en rivierverruimende maatregelen stroomopwaarts. Lokaal worden de sterke dijken aangevuld met gebieds-specifieke meerlaagsveiligheidsmaatregelen. Dit zijn maatregelen in de ruimtelijke inrichting en aan de bebouwing (2e laag) en voor evacuatie van grotere aantallen mensen (3e laag).” (voorkeursstrategie Rijnmond-Drechtsteden).

Projectplan Alblasserwaard-Vijfheerenlanden: drie pijlers

Het Projectplan A5H steunt op de volgende drie pijlers (figuur 1):

1. Gezamenlijk perspectief: bovengemeentelijke onderwerpen waarvoor gezamenlijk, in Gebiedsraadverband, handreikingen worden ontwikkeld.
2. Gebiedsuitwerkingen en projecten met voorbeeldwerking en kennisuitwisseling.
3. Bevorderen van waterbewustzijn en kennis van handelingsperspectieven.

Figuur 1: de drie pijlers van het Projectplan A5H.

Pijler 1. Het opstellen van een *gezamenlijk perspectief* zorgt voor de verbondenheid op langere termijn. Het gezamenlijk perspectief is een handreiking van de Gebiedsraad aan de partners voor visies die nog opgesteld moeten worden. Dit zorgt ervoor dat ondanks de verschillende snelheden van de verschillende overheden (provincie, waterschap, gemeenten) en de gemeenten onderling, er geen kansen worden gemist om met elkaar te koppelen.

Pijler 2. Een deel van de ontwikkelingen in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden heeft voorbeeldwerking voor het gehele gebied. Projecten in het gebied met verwante opgaven kunnen leren van elkaar en elkaar inspireren. De Gebiedsraad selecteert jaarlijks enkele projecten met een gemeente-

overstijgende betekenis als *gebiedsuitwerking*. Ze staan in de etalage en zijn de basis voor het delen van kennis en ervaringen. Na deze 'boost' gaat de gebiedsuitwerking verder als eigen project van de betrokken gebiedsraadpartners.

Pijler 3. Verhogen van het *waterbewustzijn* bij bewoners, instellingen en bedrijven vraagt om een heldere boodschap die op vele manieren in het gebied zal worden uitgedragen. Daarbij wordt zo veel mogelijk aangesloten op bestaande platforms, evenementen en initiatieven. De gebiedsraadpartijen ontwikkelen daartoe een gezamenlijke communicatiestrategie met ruimte voor maatwerk.

1.3 Leeswijzer

In de hoofdstukken 2, 3 en 4 worden de drie pijlers van het Projectplan nader toegelicht. Hoofdstuk 5 beschrijft de governance gedurende de uitvoeringsperiode van dit Projectplan. Hoofdstuk 6 omvat de planning op hoofdlijnen. Hoofdstuk 7 gaat in op de benodigde capaciteit vanuit de partners, op de externe kosten voor projecten en de kosten van het projectmanagement.

In bijlage 1 zijn de factsheets opgenomen van de projecten en processen die de Gebiedsraad in 2017 en 2018 zal trekken of zal volgen.

2. Gezamenlijk perspectief

2.1 Inleiding

Het werken aan een gezamenlijk perspectief zorgt ervoor dat, ondanks de verschillende snelheden van de verschillende overheden (provincie, waterschap, gemeenten) en de gemeenten onderling, er geen kansen worden gemist om met elkaar te koppelen. Het draagt bij aan integraliteit en voorkomt versnippering. Het biedt handreikingen voor visies die nog opgesteld moeten worden. Het belang van een gedeelde visie is ook benadrukt in de Delta-programma-pilot 'Ruimtelijk instrumentarium dijken' (zie kader).

Pilot 'Ruimtelijk instrumentarium dijken'

Als onderdeel van het deelprogramma Rijnmond-Drechtsteden van het Deltaprogramma is het landelijk onderzoek 'Ruimtelijk instrumentarium dijken' uitgevoerd (2016). Uit dit onderzoek komt het belang naar voren van blijvende aandacht voor (de samenhang van) waterveiligheid, natuurbelang/ecologie en een kwalitatief goede leefomgeving, met zorg voor cultuurhistorische lintbebouwingen. Inpassingsplannen en meekoppelkansen kunnen hieraan invulling geven. Daarbij is het belangrijk dat overheden tijdig en gezamenlijk integrale gebiedsvisies vaststellen, waar ruimtereservering voor dijkversterkingen onderdeel van is. Op basis hiervan kunnen alle betrokken overheden hun juridische instrumenten en financiële instrumenten optimaal afstemmen en inzetten.

De Gebiedsraad ziet hierin de volgende twee hoofdsporen:

1. Gemeenten en waterschap groeien verder toe naar gezamenlijke ontwikkelroutes voor de dijkzones. Doel hiervan is een continu goed afgestemd handelen, zowel inhoudelijk, financieel, instrumenteel als in de tijd. Doel is tevens eenduidige communicatie van waterschap, gemeenten en provincie(s) naar andere gebruikers en belanghebbenden, op basis van een gedeelde visie op de dijkzone.
2. Toewerken naar een gezamenlijke Perspectievennota in 2018 die voor de besturen van de partners een handreiking biedt voor de omgevingsvisies (gemeenten en provincie) en andere plannen (gemeenten, provincie en waterschap).

2.2 Gezamenlijke ontwikkelroutes

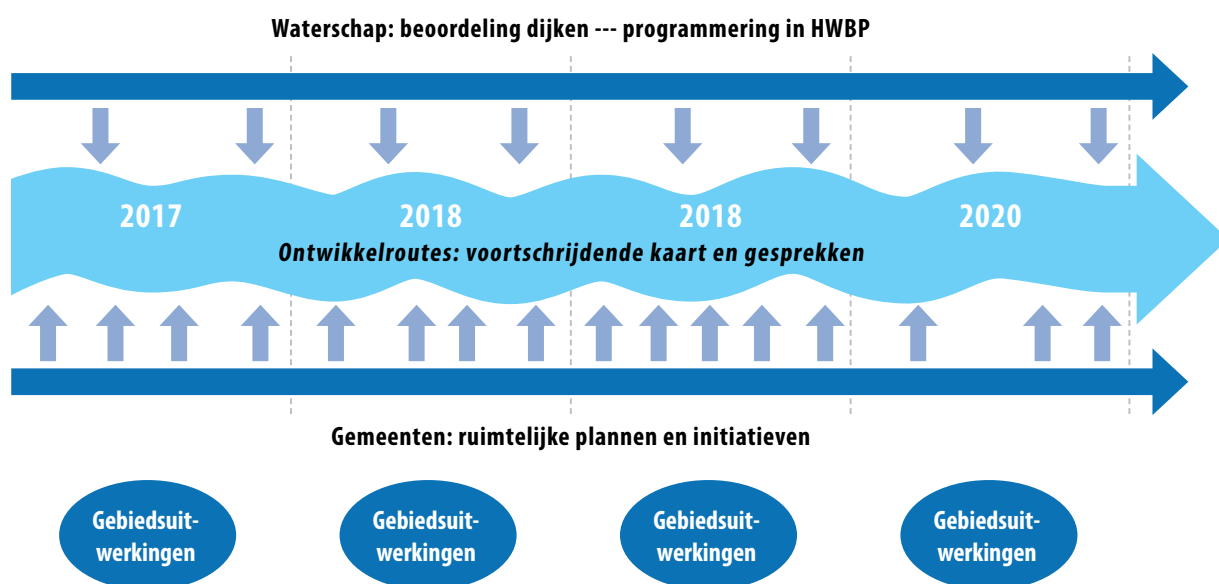
Toegroeien naar gezamenlijke ontwikkelroutes vraagt om een continu afstemmingsproces dat zorgt voor succesvol stroomlijnen van ruimtelijke ontwikkelingen met dijkbeoordeling en dijkversterkingen (figuur 2). Dit proces moet er ook toe bijdragen dat ruimtelijke ontwikkelingen al voort kunnen gaan in afstemming op dijkversterkingen die op een ander (later) moment zullen plaatsvinden. De essentie van dit proces is dat waterschap en gemeenten niet op elkaar gaan zitten wachten voor concrete informatie en zich niet beperken tot formelere momenten als consultatiebijeenkomsten, maar dat juist vóór zijn. Jaarlijks haalt de Gebiedsraad het net op en bespreekt de resultaten.

Uit dit proces kunnen kansrijke koppelmogelijkheden naar voren komen (zie kader "Issues binnen gezamenlijke ontwikkelroutes"). Deze kunnen door de Gebiedsraad worden opgepakt als gebiedsuitwerking.

Waterschap Rivierenland zal de nieuwe beoordeling van een groot deel van de dijken van de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden als eerste gaan oppakken in de periode 2017-2019. Het gaat om de trajecten Gorinchem-Papendrecht, Papendrecht-Kinderdijk en Kinderdijk-Streefkerk. Afhankelijk van

de uitkomst van de beoordeling en de urgentiebepaling ten opzichte van andere trajecten kan daarop een dijkversterkingsproject volgen. Het is daarom goed nu alvast toe te groeien naar gezamenlijke ontwikkelroutes. Ruimtelijke projecten moeten op orde zijn wanneer het waterschap wil starten met de formele verkenning.

De versterkingen van de Diefdijk en de Zuider Lingedijk zijn kortgeleden afgerond. Een nieuwe beoordeling van deze dijken zal pas na de beoordeling van de Alblasserwaard-trajecten plaatsvinden.

Figuur 2: Gezamenlijke ontwikkelroutes van gemeenten en waterschap voor ontwikkelingen van, op en langs de dijk.

Issues binnen gezamenlijke ontwikkelroutes

Uit analyse van gemeentelijk beleid en uit de interviewronde in december 2016 volgt het volgende, niet uitputtende overzicht van ruimtelijke wensen en plannen van gemeenten die een relatie hebben met de dijken, en die een plek moeten krijgen in de gezamenlijke ontwikkelroutes.

Gemeente Alblasserdam

- Nieuwe bestemming en herontwikkeling van het MerconKloos-terrein.
- Visie op ontwikkeling Haven-Zuid.
- Derde ontsluitingsweg oostzijde gemeente (aantakking op de dijk).
- Terugbrengen van de schutsluis in de monding van de Alblas (een particulier initiatief).

Gemeente Vijfheerenlanden (Leerdam, Vianen en Zederik)

- Woningbouw; afleiding verkeer uit kern Lexmond; aantakking op de dijk.
- Dijktracé en natuur- en recreatieontwikkeling bij de Zouweboezem.
- Onderzoek meerlaagsveiligheid gebruiken bij woningbouwverkenning/plannen.

Gemeente Sliedrecht

- Dijkversterking in de kern, tweezijdig bebouwd dijklint met beperkte ruimte.

Gemeente Molenwaard

- Geleiding toeristen van aanlegsteiger naar Kinderdijk: alternatievenstudie.
- Ontsluiting en bereikbaarheid bedrijventerrein IHC.
- Oost-westontsluiting door de Alblasserwaard.
- Herontwikkeling voormalige buitendijkse bedrijventerreinen Nieuw-Lekkerland.

Gemeente Papendrecht

- Visie op verbeteren verbinding tussen havens en centrum (vaak gescheiden door dijk).
- Ontsluiting en bereikbaarheid nieuw te realiseren hoofdkantoor Fokker.
- Scheiding van verkeersstromen op de dijk

Gemeente Lingewaal

- Issues reeds ingebracht in de voorbereiding dijkversterking Gorinchem-Waardenburg.

Gemeente Hardinxveld-Giessendam

- Locaties IJzergieterij en Den Dikken: herstructurering bedrijventerrein naar wonen aan de nieuwe dijk, in samenhang met achterliggende oude dijk met dijkbebouwing.
- Fondsvorming voor tijdige aankoop van panden in relatie tot dijkversterking.
- Leidende principes vaststellen voor keuzen met betrekking tot dijkversterking.

Gemeente Gorinchem

- Cultuurhistorische waarden ontwikkelen – elementen van de Oude Hollandse Waterlinie in Alblasserwaard-Vijfheerenlanden: Gorinchem-Nieuwpoort.

Gemeente Giessenlanden

- 'Ruilverkaveling' watergebonden bedrijventerreinen in relatie tot ambities en levensvatbaarheid van de bedrijven.

De gemeenten Giessenlanden en Leerdam hebben geen rivierdijken op hun grondgebied.

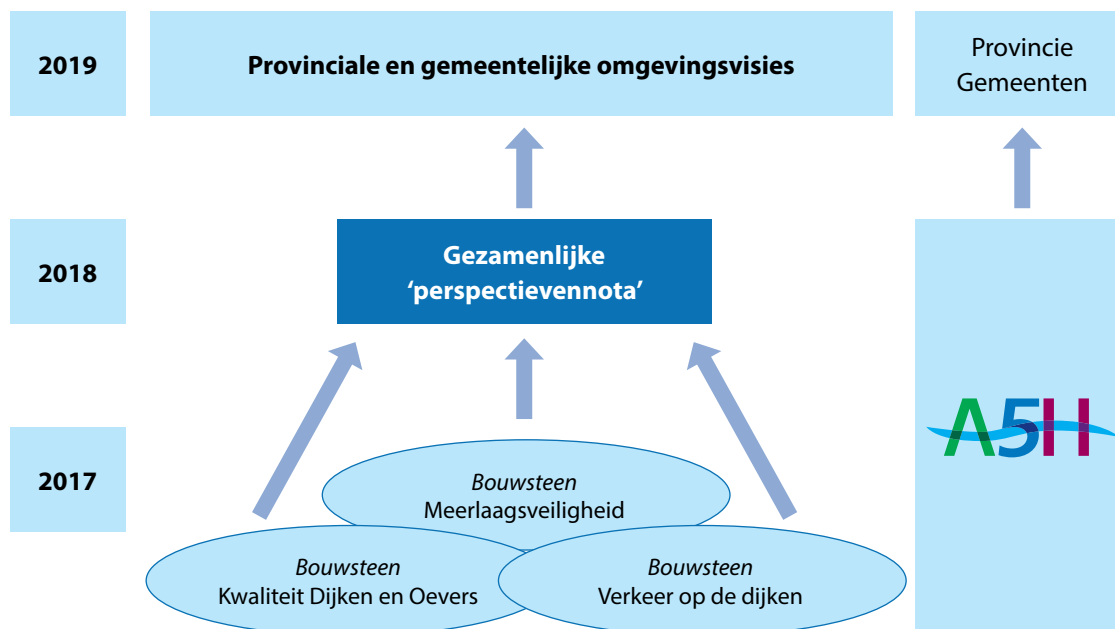
2.3 Gezamenlijke perspectievennota

Perspectievennota

Met een gezamenlijke perspectievennota wil de Gebiedsraad de nieuwe besturen die na maart 2018 aantreden een handreiking bieden voor verdere stappen of gemeentelijk beleid. Het gezamenlijk perspectief vormt een advies voor het afstemmen van de omgevingsvisies die de gemeenten en provincie opstellen ingevolge de nieuwe Omgevingswet. Het gaat daarbij om afstemming op boven-gemeentelijke en regionale aspecten. Dit zorgt ervoor dat ondanks de verschillende snelheden van de verschillende overheden (provincie, waterschap, gemeenten) en de gemeenten onderling, er geen kansen worden gemist om met elkaar te koppelen.

De gezamenlijke perspectievennota is begin 2018 gereed (figuur 3) en is de koepel op drie samenhangende 'bouwstenen' voor een aantal boven-gemeentelijke thema's, die in 2017 worden opgesteld: Kwaliteit Dijken en Oevers, Verkeer op de Dijken en Meerlaagsveiligheid. Bij het ontwikkelen van deze bouwstenen is betrokkenheid van bewoners, bedrijven en instellingen essentieel. Werken aan de bouwstenen betekent ook het naar boven halen van kansrijke projecten en vergroting van het waterbewustzijn. Dit heeft expliciet de aandacht in de projectcommunicatie.

De gezamenlijke perspectievennota sluit goed aan op de doelstelling uit de Deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie om in 2020 alle ruimtelijke ingrepen integraal te kunnen toetsen op hun klimaatbestendigheid.

Figuur 3: Toewerken naar onderling goed afgestemde omgevingsvisies en plannen via thematische bouwstenen en een gezamenlijke perspectievennota.

Voorbeelden van handvatten die de gezamenlijke perspectievennota kan bieden:

- Ruimtelijk kwaliteitskader voor ontwikkelingen op en langs de dijken.
- Aanbevelingen voor wegcategorisering en scheiding van verkeersstromen op de rivierdijken.
- Functie van bestaande / nieuwe infrastructuur in de 2e laag meerlaagsveiligheid.
- Aanbevelingen ruimtelijke ontwikkeling in relatie tot de impactanalyse die de Veiligheidsregio opstelt.
- Toekomst en duurzame benutting van watergebonden bedrijventerreinen.

Drie samenhangende bouwstenen

Bouwsteen Kwaliteit Dijken en Oevers

De 'Aanzet tot een Dijk- en oevervisie A5H: Handreiking voor het verbinden van ruimtelijke en waterveiligheidsopgaven' wordt in 2017 uitgewerkt tot een volwaardige bouwsteen Kwaliteit Dijken en Oevers, die als gezamenlijk ruimtelijk kwaliteitskader dient voor de Perspectievennota. Daarbij wordt verder uitgewerkt hoe om te gaan met bebouwing en stedenbouwkundige en landschappelijke kwaliteiten in geval van ruimtelijke ontwikkelingen en dijkversterkingen. Watergebonden bedrijventerreinen vormen een onderdeel van deze bouwsteen.

Bouwsteen Verkeer op de dijken

De dijken langs de Lek, de Noord, de Merwede/Waal en de Diefdijk zijn tevens onderdeel van het wegennet in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. De dijken worden gebruikt voor lokale verplaatsingen, woon-werkverkeer, schoolverkeer, recreatief verkeer, vrachtverkeer en openbaar vervoer. Wandelaars, fietsers, motorrijders, auto's, vrachtwagens en bussen komen elkaar op de dijk tegen. De dijk als verkeersader loopt door verschillende gemeenten en kent verschillende functies. Hierbij is mogelijk sprake van verschil in vormgeving en gebruik. Doel is om functie, vormgeving en gebruik van de dijken als verkeersroute of als verblijfsgebied, en de

wensen en visie daarop, onderling af te stemmen. Een betere inrichting voor fietsers en wandelaars vraagt daarbij aandacht.

Bouwsteen Meerlaagsveiligheid

De Gebiedsraad wil het wonen en werken in het gebied zo veilig mogelijk maken. De voorkeursstrategie van het Deltaprogramma voor Rijnmond-Drechtsteden ligt bij stevige dijken (de 'eerste laag'), lokaal aangevuld met gebiedsspecifieke meerlaagsveiligheidsmaatregelen. Dit zijn maatregelen in de ruimtelijke inrichting en aan de bebouwing (de 'tweede laag') en voor evacuatie van grotere aantallen mensen (de 'derde laag').

De Gebiedsraad begint met het geven van overzicht door bestaande onderzoeksresultaten samen te vatten. Daarmee ontstaat een eerste beeld of het nuttig en nodig is om verder te gaan met mogelijkheden die meerlaagsveiligheid biedt. In een volgende stap kunnen zo nodig ruimtelijke keuzen en maatregelen (tweede laag) worden onderzocht en uitgewerkt in afstemming op wensen en vereisten vanuit de derde laag. De Gebiedsraad werkt hierin nauw samen met de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid, die in 2017 een impactanalyse voor de Alblasserwaard opstelt. Van belang daarbij is ook de landelijke economische betekenis van A15 en Betuweroute.

3. Gebieds- uitwerkingen

3.1 Inleiding

Een deel van de ontwikkelingen in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden heeft voorbeeldwerking voor het gehele gebied. Projecten in het gebied met verwante opgaven kunnen van elkaar leren en kunnen elkaar inspireren. Het Projectplan 2017-2018 bevat de projecten met een dergelijke betekenis die (begin 2017) in het vizier zijn. De Gebiedsraad actualiseert jaarlijks het projectenoverzicht.

De Gebiedsraad selecteert jaarlijks enkele projecten met een gemeente-overstijgende betekenis als gebiedsuitwerking. Ze staan in de etalage en zijn de basis voor delen van kennis en ervaringen. De Gebiedsraad stelt in het eerste jaar budget beschikbaar om tot een goede projectdefinitie te

komen en een eerste onderzoek uit te voeren. Deze gebiedsuitwerkingen kunnen bijvoorbeeld verder invulling geven aan kansrijke koppelmogelijkheden die naar boven komen in de gezamenlijke ontwikkelroutes van waterschap en gemeenten.

In het MIRT-onderzoek zijn in 2016 drie gebiedsuitwerkingen uitgevoerd (figuur 4). Nieuwe gebiedsuitwerkingen zullen op eenzelfde wijze worden opgepakt: onder de vlag van de Gebiedsraad, in nauwe samenwerking met de betrokken gemeente(n) en met externe ondersteuning.

Voor de verdere uitwerking van een gebiedsuitwerking naar een concreet plan ligt het initiatief bij de betrokken partner(s). Hier is dus sprake van maatwerkcoalities.

Figuur 4: Gebiedsuitwerkingen 2016 (rood) en 2017 (blauw).

3.2 Gebieds- uitwerkingen 2017

Gebiedsuitwerking Haven- centrumverbindingen

Langs zowel de Lek, de Noord als de Beneden Merwede liggen jachthavens bij de dorpen, vaak van elkaar gescheiden door een dijk. De jachthavens missen vaak een aansprekende verbinding met het centrum. Met het oog op de herbeoordeling van de dijken door het waterschap zijn hier ontwikkelingen mogelijk om de samenhang te versterken, zie bijvoorbeeld de ontwikkeling van en langs de Lekdijk in Streefkerk.

Gebiedsuitwerking Buitendijkse bedrijventerrein

Langs zowel de Lek, de Noord als de Beneden Merwede liggen buitendijkse bedrijventerreinen direct aan de dijk. Ze zijn vaak ook via de dijk ontsloten. Een eventuele dijkversterking biedt de gelegenheid de ontsluitings en bereikbaarheidssituatie onder de loep te nemen en maatregelen te nemen voor versterken van de ruimtelijke kwaliteit.

Gebiedsuitwerking Vestingwerken en dijkversterking

Doel is om bij een komende dijkversterking de waterveiligheid van de vestingwerken te waarborgen binnen de kaders van het oorspronkelijke militaire ontwerp. Het zuidelijk deel van de oude vesting Gorinchem is hiervoor een interessante casus. Deze opgave is tevens vanuit cultuurhistorisch en toeristisch oogpunt (bereikbaarheid en beleving van Nederlands grootste vesting, en onderdeel van beide waterlinies) belangrijk.

dijkversterking langs de Merwede, een gedeeld beeld ontwikkelen van de wijze waarop de waterveiligheid kan worden geborgd op dit tweezijdig dichtbebouwde dijktracé. In dit onderzoek moet de vraag worden beantwoord of de eerste drie oplossingsrichtingen uit de gebiedsstudie maatschappelijk en financieel gezien realistisch zijn, alvorens de stap te zetten naar de vierde oplossingsrichting (buitenwaartse dijk). Het resultaat van fase 1 bestaat uit een onderbouwde voorkeur, van gemeente en waterschap gezamenlijk, voor één (of geen) van de drie oplossingsrichtingen, met een advies voor vervolgstappen.

Gebiedsperspectief Kinderdijk- Alblasserdam

Vervolg op de 'Gebiedsopgave Kinderdijk-Alblasserdam' (2016). De gebiedsopgave voor Kinderdijk-Alblasserdam is breder dan de opgave om, naar tijd en inhoud, goede afstemming te zoeken tussen waterveiligheid en ruimtelijke ontwikkelingen. Het gaat om een samenhangende ontwikkeling van werelderfgoed, natuur, watersysteem, waterveiligheid en toerisme en recreatie in de westpunt van de Alblasserwaard.

Deze opgave vraagt om een integraal, breed gedragen gebiedsperspectief met uitvoeringsprogramma, waarin alle plannen en initiatieven in de gemeenten Molenwaard en Alblasserdam een plek hebben met oog voor hun samenhang. Daarnaast wordt rekening gehouden met de initiatieven van de Stichting Wereld Erfgoed Kinderdijk (SWEK). Een stuurgroep van gemeenten en SWEK stelt het gezamenlijk gebiedsperspectief op.

Toeristisch-recreatieve ontwikkeling Sluis-Ameide

Vervolg op de 'Gebiedsopgave Sluis-Ameide' (2016). Doel is Sluis te ontwikkelen als 'Poort van de Zouweboezem' en herkenbaar te maken als één van de onderdelen van de Oude Hollandse Waterlinie. De toeristisch-recreatieve potentie van het natuurgebied Zouweboezem kan verder ontwikkeld worden, in samenhang met de aangrenzende uiterwaarden langs de Lek. Deze ontwikkeling en de toekomstige dijkversterking Fort Everdingen-Ameide Sluis moeten goed op elkaar worden afgestemd.

3.3 Vervolg op Gebieds- uitwerkingen 2016

Dijkversterking centrum Sliedrecht

Vervolg op de 'Gebiedsopgave Sliedrecht' (2016). Doel is dat de gemeente Sliedrecht en Waterschap Rivierenland, ruim voorafgaand aan de komende

4. Waterbewustzijn

Waterveiligheid en waterbewustzijn

In de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden is de waterveiligheid nu goed op orde. Maar het is niet vanzelfsprekend dat dit zo blijft. In de toekomst zullen ingrijpende maatregelen nodig zijn om droge voeten te houden. Daarom bereiden we ons daar nu al zo goed mogelijk op voor, zodat we ook in de toekomst beschermd zijn tegen hoog water. In het Delta-programma is voor Rijnmond-Drechtsteden daarvoor een voorkeursstrategie benoemd. Waterschap, gemeenten en Veiligheidsregio pakken dit in samenwerking op. Maar ook bewoners, bedrijven en instellingen in het gebied kunnen bijdragen.

“De waterveiligheid wordt nu en in de toekomst primair geleverd door stevige dijken, aangevuld met stormvloedkeringen aan de zeezijde en rivierverruimende maatregelen stroomopwaarts. Lokaal worden de sterke dijken aangevuld met gebiedsspecifieke meerlaagsveiligheidsmaatregelen. Dit zijn maatregelen in de ruimtelijke inrichting en aan de bebouwing (2e laag) en voor evacuatie van grotere aantallen mensen (3e laag)” (voorkeursstrategie Rijnmond-Drechtsteden).

De strategie van sterke dijken betekent een zeer hoog beschermingsniveau voor de leefomgeving in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. Maar sterke dijken zijn ook onderdeel van die leefomgeving. Zij vragen ruimte, en dijkversterkingen kunnen gepaard gaan met flinke landschappelijke veranderingen. Ook zijn zelfs sterke dijken niet onfeilbaar. De inrichting van de ruimte in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, de manier van bouwen en de

kennis van handelingsperspectieven kan -aanvullend- bijdragen aan de veiligheid in het gebied.

De Gebiedsraad wil daarom dat waterbewustzijn verankerd is bij bewoners, bedrijven en instellingen in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. Waterbewustzijn is dat je je bewust bent van waar en hoe je leeft ten opzichte van het water, wat dat betekent voor je leefomgeving en je eigen situatie en hoe je daarnaar zelf kunt handelen, nu en straks.

Samenwerking met de Veiligheidsregio

Waterbewustzijn draagt bij aan de waterveiligheid in het gebied, zowel ruim vóór, tijdens als na een overstroming. Vóór de overstroming betreft de zogenaamde ‘koude fase’ waarin er geen dreiging is. Dit is waar de Gebiedsraad zich op richt. Enerzijds door dijkversterking en ruimtelijke ontwikkeling soepel te laten samengaan. Anderzijds door bewoners, bedrijven en instellingen in het gebied actief bij dat proces te betrekken vanuit de vraag: “Wat kan ik bijdragen?”

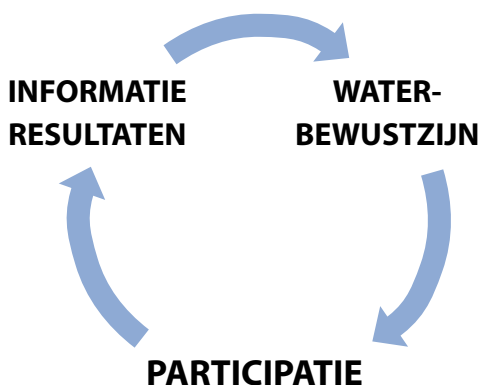
“Tijdens” is de fase vlak voor (preventieve/verticale evacuatie, noodmaatregelen), tijdens (vluchten, noodmaatregelen) en na een dijkdoorbraak (reddingsactie voor achterblijvers). Na de overstroming is de herstelfase. Dit zijn de fasen waarop de Veiligheidsregio zich richt. De Veiligheidsregio kan daarbij de Gebiedsraad adviseren over aspecten van ruimtelijke inrichting. Dit laatste is onderdeel van het project Bouwsteen Meerlaagsveiligheid.

Vliegwiel

Waterbewustzijn draagt bij aan draagvlak voor werken aan de dijken en voor andere maatregelen in het kader van meerlaagsveiligheid. Het zet bewoners, bedrijven en instellingen aan tot denken over wat ze daaraan zelf kunnen doen of bijdragen.

De resultaten daarvan en de informatie daarover dragen op zich ook weer bij aan het waterbewustzijn, wat weer bijdraagt aan belangstelling voor en participatie in projecten die de Gebiedsraad in het gebied uitvoert of die daaruit voortvloeien.

De Gebiedsraad wil dit vliegwiel op gang brengen en houden. Daartoe wordt een communicatiestrategie uitgewerkt en worden per project communicatieplannen gemaakt om doelgroepen gericht te betrekken.

Welke activiteiten vinden al plaats?

Innovatietafel bedrijven

Met een 'innovatietafel' wordt een netwerk van regionale bedrijven opgezet die hun kennis en innovatiekracht willen inzetten om een bijdrage te leveren aan de drie pijlers van het projectplan. Voor de langere termijn heeft dit innovatienetwerk waarde voor de regio. Ideeën kunnen uitgewerkt worden tot projecten en wellicht showcases en zetten het gebied A5H beter op de kaart.

Wellantcollege

MBO-studenten van het Wellantcollege in Gorinchem houden zich bezig met een reizende tentoonstelling over waterveiligheid en waterbewustzijn, bestaande uit interactie en animaties. Hiermee willen zij jongeren van tien tot zestien jaar bewust maken dat leven onder NAP-niveau heel goed mogelijk is, als het waterpeil en de dijken op orde worden gehouden.

Guerrillamarketing-actie

In het voorjaar 2016 is in samenwerking met Ons Water een guerrillamarketingactie bedacht in de Alblasserwaard, bestaande uit plaatsing van (tijdelijke) raadselachtige bordjes in een aantal gemeenten. De bordjes verwezen naar een website, met een kleine enquête.

Baggerfestival

Op vrijdag 30 juni en zaterdag 1 juli 2017 vindt weer het Baggerfestival plaats in Sliedrecht. De baggerindustrie en waterbouw krijgen wederom een centrale plek op het evenement. Daarnaast is het de bedoeling dat een feest voor en door Sliedrechtse in de breedste zin van het woord, wordt. Hiervoor zijn reeds de eerste contacten gelegd met winkeliers, het bedrijfsleven, de gemeente, kerkgenootschappen, sportclubs en andere verenigingen. De Werkgroep communicatie bereidt een bijdrage voor vanuit de Gebiedsraad.

In verkenning ...

Activiteiten koppelen aan het Waterpoortfestival en de Openhavendag, beide in Gorinchem.

5. Governance

5.1 Voortgaande samenwerking Gebiedsraad

De Gebiedsraad is het bestuurlijk samenwerkingsverband in dijkkring 16 van gemeenten, waterschap en provincie, met het doel om een gezamenlijk perspectief en een gezamenlijk handelen te ontwikkelen voor het afstemmen van processen en projecten rond waterveiligheid en ruimtelijke ordening in de dijkkring. De partners in de Gebiedsraad behouden als overheden daarbij hun eigen taken en verantwoordelijkheden.

De Gebiedsraad vindt voortzetting van de samenwerking belangrijk. Samenwerking versterkt het lerend vermogen. De gebiedsraadpartners hebben namelijk nog weinig ervaring in het afstemmen van waterveiligheids- en R.O.-processen en het werken aan een gezamenlijk perspectief. Ook zijn er verschillen in de samenwerking met bewoners en bedrijven. Oplossingen kennen verschillende schaalniveaus. Samenwerking vergroot de kans op financiële impulsen, zoals cofinanciering en subsidies. De Gebiedsraad komt vier maal per jaar bij elkaar.

5.2 Rollen van de Gebiedsraad

Met het resultaat van het MIRT-onderzoek in 2016 -'Volop verbindingen tussen Water en Ruimte'- ligt er een intentieverklaring van de gebiedsraadpartners om met elkaar verder te gaan.

In het vervolgtraject voor 2017 en 2018 ziet de Gebiedsraad voor zichzelf een rol als opdrachtgever, als regisseur en als linking pin (figuur 5).

De Gebiedsraad fungeert als opdrachtgever bij het uitwerken van de bouwstenen en het opstellen van de gezamenlijke perspectievennota. De Gebiedsraad biedt met het gezamenlijk perspectief een handreiking aan de nieuwe raden en colleges in 2018, en aan het waterschap (zie §2.3).

Daarnaast is de Gebiedsraad opdrachtgever voor het uitvoeren van ontwerpend onderzoek voor de nieuwe gebiedsuitwerkingen die in dit projectplan zijn opgenomen.

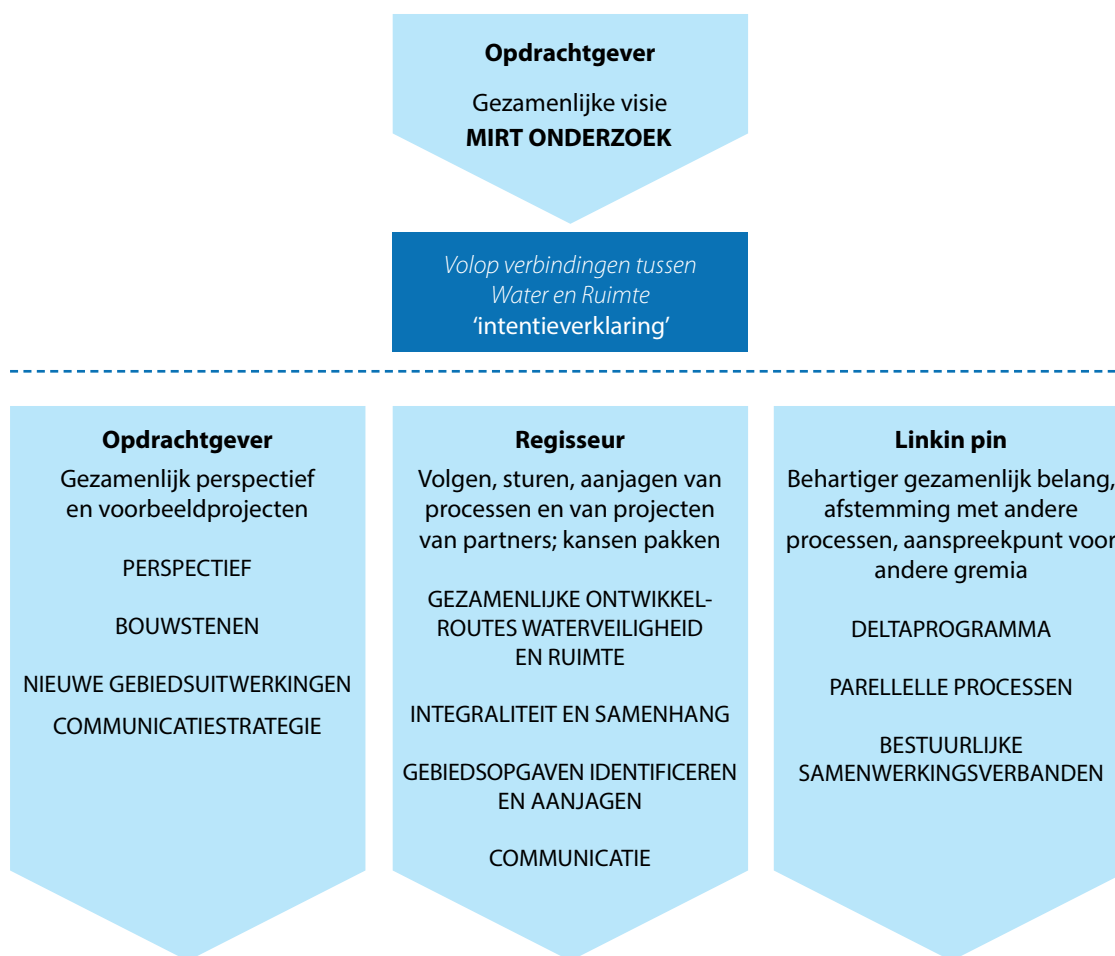
De Gebiedsraad is tevens opdrachtgever voor het ontwikkelen van de gezamenlijk te voeren communicatiestrategie.

De Gebiedsraad als regisseur

De Gebiedsraad functioneert als een gezamenlijke regiegroep op het raakvlak waterveiligheid en ruimtelijke kwaliteit. De Gebiedsraad voelt zich gezamenlijk verantwoordelijk voor de processen, projecten en communicatie zoals beschreven in dit projectplan. Elkaar scherp houden, elkaar inspireren en elkaars kennis en ervaring benutten, om daarmee meer kwaliteit te bereiken voor inwoners, instellingen en bedrijven.

De regierol van de Gebiedsraad spitst zich toe op vier elementen:

1. Aanjagen van het proces van continue afstemming tussen de processen in HWBP en ruimtelijke ordening, en daarmee toegroeien naar gezamenlijke ontwikkelroutes (zie §2.2). Jaarlijks het net ophalen. Jaarlijks selecteren van gebiedsopgaven met voorbeeldwerking (hoofdstuk 3). Advisering en klankbord waterschap en gemeenten over en weer.

Figuur 5: Rollen van de Gebiedsraad.

2. Bewaken van de integraliteit en het voorkomen van versnippering, op basis van het gezamenlijk perspectief en de onderliggende bouwstenen (zie §2.3).
3. Volgen van lopende gebiedsuitwerkingen en waar nodig nog enige steun bieden. De Gebiedsraad heeft daartoe (beperkt) stimuleringsbudget waarmee specifieke vragen met een breder belang kunnen worden opgepakt. Waar nodig zet de Gebiedsraad bestuurlijke contacten in om het project te faciliteren (zie hoofdstuk 3).
4. Gezamenlijke communicatie, leidend tot meer waterbewustzijn en besef van handelingsperspectieven, en tot draagvlak voor het verknopen van waterveiligheid en ruimte.

De Gebiedsraad als linking pin

De Gebiedsraad houdt vast aan de scope van het MIRT-onderzoek. De raakvlakken met andere belangrijke issues in het gebied, zoals bodemdaling of wateroverlast, die in een ander verband worden opgepakt, worden geborgd door linking pins uit de Gebiedsraad. Dit houdt in dat een bestuurder uit de Gebiedsraad aan tafel gaat zitten bij overleggen rond deze andere onderwerpen. Dit geldt ook voor de al bestaande samenwerkingsverbanden in de regio.

De verdere uitwerking van het MIRT-onderzoek Alblasserwaard-Vijfheerenlanden is een praktijklaboratorium voor het Deltaprogramma. De Gebiedsraad blijft daarom het contact met het Deltaprogramma zoeken en levert waar nodig gevraagd en ongevraagd advies.

5.3 Ondersteuning van de Gebiedsraad

De Gebiedsraad wordt in zijn dagelijks werk ondersteund door een projectmanager en door twee werkgroepen: de projectgroep en de werkgroep communicatie. Uit beide werkgroepen is een kleiner aanjaagteam actief dat nauw samenwerkt met de projectmanager (figuur 6).

De Gebiedsraad stelt voor de 'dagelijkse regie' een projectmanager/'aanjager' aan. Deze helpt de partners in het leggen van verbindingen, het ophalen en uitwisselen van kennis en ervaringen, signaleert knelpunten en kansen, jaagt aan en agendeert waar nodig issues bij de Gebiedsraad. De projectmanager houdt relevante ontwikkelingen (provinciaal, landelijk) in de gaten en legt waar nodig verbanden naar A5H.

Projectgroep

De Gebiedsraadleden worden ondersteund door een ambtelijke projectgroep uit hun organisaties. De projectgroep bereidt de vergaderingen van de Gebiedsraad voor en komt vier maal per jaar bij elkaar. De regierol van de Gebiedsraad staat minimaal twee maal per jaar op de agenda.

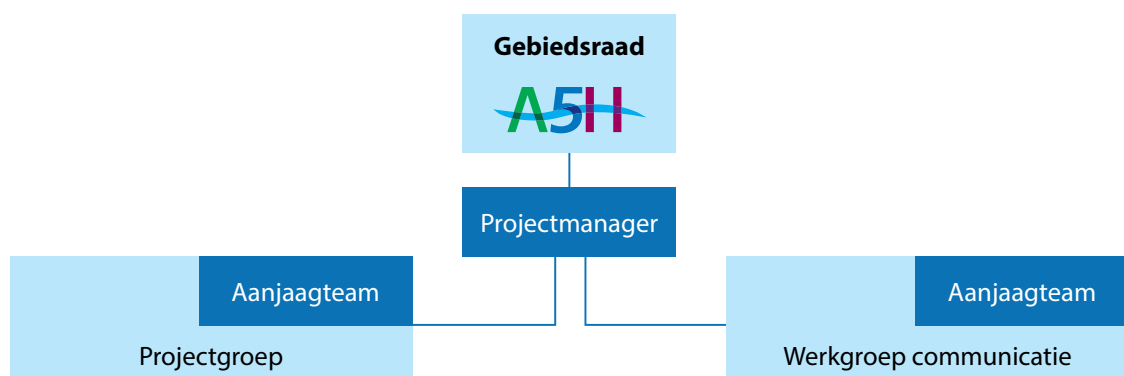
De projectmanager wordt ondersteund door een aanjaagteam van leden uit de projectgroep: provincie, regio AV, noordelijke Drechtsteden, Waterschap Rivierenlanden, gemeente Vijfheerenlanden en Rijkswaterstaat, waaronder een vertegenwoordiger uit het Aanjaagteam communicatie. Het aanjaagteam komt tien maal per jaar bij elkaar.

Een belangrijke rol van het aanjaagteam is het ondersteunen van de Gebiedsraad in zijn regierol, met name waar het gaat om het aanjagen van het proces om tot gezamenlijke ontwikkelroutes waterveiligheid en ruimte te komen.

Werkgroep Communicatie

De Werkgroep communicatie is verantwoordelijk voor het ontwikkelen en uitvoeren van een gezamenlijke communicatiestrategie voor de Gebiedsraad en de drie pijlers van het projectplan: wat is de centrale boodschap, wat is de gemeenschappelijke communicatiestrategie, hoe blijft het maatwerk herkenbaar en welke tools gaan we daarbij in A5H-verband ontwikkelen en bieden? De werkgroep communicatie borgt de samenwerking en afstemming rond de communicatiestrategie en de communicatie-uitingen. In de werkgroep nemen deel: alle gemeenten, het waterschap, de provincie Zuid-Holland, Rijkswaterstaat en de Veiligheidsregio. Een vertegenwoordiger uit deze werkgroep neemt deel aan het aanjaagteam. De werkgroep zal begin 2017 de communicatiestrategie verder vorm geven, zoals weergegeven in factsheet Communicatiestrategie.

De projectmanager wordt ondersteund door een aanjaagteam van enkele leden uit de werkgroep communicatie: provincie, regio AV, noordelijke Drechtsteden, Waterschap Rivierenlanden, gemeente Vijfheerenlanden en Rijkswaterstaat. Het Aanjaagteam communicatie komt zes maal per jaar bij elkaar. Een belangrijke rol van dit aanjaagteam is het uitwerken van de communicatiestrategie, het opstellen van een communicatiekalender en het aanjagen van communicatieactiviteiten.

Figuur 6: Ondersteuning van de Gebiedsraad.

6. Planning

Op hoofdlijnen is de planning voor het uitvoeren van het projectplan in 2017 en 2018 als volgt:

2017

- Waterschap Rivierenland start de beoordeling van de primaire keringen Alblasserwaard-Vijfheerenlanden op basis van WBI2017. Planning en fasering in afstemming met de gemeenten (ruimtelijke prioriteiten). Aanjagen afstemmingsproces waterschap-gemeenten.
- Opstellen van bouwstenen voor de perspectiefnota (Kwaliteit Dijken en Oevers, Meerlaagsveiligheid, Verkeer op de dijken). Kennisuitwisseling binnen project FRAMES.
- Opstellen communicatiestrategie en communicatieplan en starten met de uitvoering daarvan.
- Toekomstige dijkversterking centrum Sliedrecht: nadere beschouwing van de oplossingsrichtingen.
- Gebiedsperspectief Kinderdijk en omgeving: samenstellen programmaorganisatie; opstellen gebiedsperspectief en uitvoeringsprogramma. Initiatief voor passage van de dijk verder brengen.
- Sluis-Ameide: voortgang ontwikkelproces.
- Twee-drie nieuwe gebiedsuitwerkingen Gebiedsraad: mogelijkheden zijn:
 - Meer verbinding leggen tussen (buitendijkse) jachthavens en (binnendijkse) dorpscentra. Voorbeeldlocatie Papendrecht.
 - Buitendijkse bedrijventerreinen: ontsluiting en landschappelijke kwaliteit. Voorbeeldlocatie Baanhoek (Papendrecht-Sliedrecht).
 - Vestingwerken en dijkversterking: respecteren militaire ontwerpprincipes en versterken van de beleefbaarheid. Voorbeeldlocatie: Gorinchem.
- De regisseur 'haalt het net op' in november, zet de resultaten uit het afstemmingsproces op kaart en doet een voorstel voor gebiedsuitwerkingen 2018. Bespreking in de Gebiedsraad. Input voor

de formele consultatieronde van het waterschap. Tevens beslist de Gebiedsraad over het voorstel voor nieuwe gebiedsuitwerkingen.

- Actualisering projectplan.

2018

- Opstellen en vaststellen van gezamenlijke Perspectievennota op basis van de bouwstenen.
- In maart heeft de Gebiedsraad de Perspectievennota en geactualiseerd projectplan gereed voor de nieuwe raden en ambtsopvolgers.
- Waterschap Rivierenland: beoordeling van de primaire keringen Alblasserwaard-Vijfheerenlanden op basis van WBI2017. Planning en fasering in afstemming met de gemeenten (ruimtelijke prioriteiten). Aanjagen afstemmingsproces waterschap-gemeenten.
- Nieuwe gebiedsuitwerkingen, volgend op selectie door de Gebiedsraad eind 2017: ontwerpend onderzoek en rapportage.
- Verdere uitwerking van de lopende gebiedsuitwerkingen door de partners.
- De regisseur 'haalt het net op'; zet de resultaten uit het afstemmingsproces op kaart en doet een voorstel voor gebiedsuitwerkingen 2019. Bespreking in de Gebiedsraad. Input voor de formele consultatieronde van het waterschap. Tevens beslist de Gebiedsraad over het voorstel voor nieuwe gebiedsuitwerkingen.
- Uitvoering communicatieplan.
- Actualisering projectplan.

7. Capaciteit en kosten

7.1 Inzet voor samenwerking: afspraken

De Gebiedsraadpartners stellen uit eigen middelen ambtelijke en bestuurlijke capaciteit en financiering beschikbaar voor de samenwerking: bestuurlijk overleg en de voorbereiding daarvan, deelname in stuurgroepen en projectgroepen en aanjaagteams, kennisuitwisseling en communicatie, en uitvoering van projecten. Daarvoor gelden de volgende afspraken:

- Gemeenten, waterschap, provincie en rijk leveren een bijdrage in uren door deelname aan de projectgroep. De inzet betreft deelname aan workshops en projectgroepbijeenkomsten, het aanleveren van contacten en achtergrondinformatie en het betrekken en informeren van de eigen bestuurders.
- Naast deze inzet is er een inzet van de regio AV, de drie/vier noordelijke Drechtsteden en WSRL, door deelname aan het aanjaagteam.
- De inzet van de communicatiemedewerkers varieert per partij, afhankelijk van deelname aan het aanjaagteam communicatie. De communicatiemedewerker van de provincie Zuid-Holland ondersteunt de ambtelijke projectgroep.
- Ad hoc kan een beroep worden gedaan op de inzet van medewerkers economie/bedrijfscontactfunctionarissen.
- De kosten voor de projectleider/aanjager worden gedragen door de provincie Zuid-Holland.
- De kosten voor het projectsecretariaat worden gedragen door de deelnemende gemeenten.
- De provincie heeft een Europese subsidie ontvangen voor het uitvoeren van een pilot-studie in het gebied Alblasserwaard Vijfheerenlanden. De subsidie wordt verleend door de North Sea Region voor het programma FRAMES (zie kader).

De kosten die onder deze pilot vallen worden hiermee bekostigd (zie tabel 3, §7.3).

- De Gebiedsraadpartners besluiten nog nader over de verdeling van de gezamenlijke projectkosten die bestaan naast de bijdrage vanuit FRAMES.

FRAMES: meerlaagsveiligheid in Europees perspectief

De provincie Zuid-Holland is lead partner voor het waterveiligheidsproject FRAMES (Flood Resilient Areas by multi-layEr Safety Approach). Aan FRAMES nemen 11 partners deel uit uit Nederland, België, Duitsland, Engeland en Denemarken. FRAMES is van start gegaan op 1 oktober 2016 en heeft een looptijd van 3 jaar. FRAMES beoogt om de gevolgen van overstromingen en wateroverlast te verminderen door:

- sociale weerbaarheid en zelfredzaamheid van inwoners te vergroten (flood resilient communities),
- weerbaarheid van fysieke infrastructuur te vergroten (flood resilient areas),
- aanbevelingen te doen om de hersteltijd na een overstroming te verkleinen (increased response capacity).

FRAMES wil door het invoeren van veiligheidsmaatregelen op verschillende niveaus en door verschillende partijen laten zien dat de gevolgen van overstromingen verminderd kunnen worden. Inwoners, overheden en overige stakeholders worden hier direct bij betrokken via 13 pilotprojecten. De resultaten moeten de basis gaan vormen voor beleid van lokale, regionale, nationale en internationale overheden en instanties.

FRAMES wil door het invoeren van veiligheidsmaatregelen op verschillende niveaus en door verschillende partijen, laten zien dat de gevolgen van overstromingen verminderd kunnen worden. Inwoners, overheden en overige stakeholders worden hier direct bij betrokken via 13 pilotprojecten. De resultaten moeten de basis gaan vormen voor beleid van lokale, regionale, nationale en internationale overheden en instanties.

Tabel 1 omvat de capaciteitsraming voor uitvoering van het Projectplan A5H 2017-2018. Tabel 2 geeft een globale indicatie van de inzet van de capaciteit door het jaar heen. Tabel 3 (in §7.3) geeft een overzicht van externe kosten en projectmanagementskosten voor de uitvoering van het projectplan en de bijdrage vanuit FRAMES daarin.

7.2 Inzet voor samenwerking: ambtelijke capaciteit

Onderdeel	Partners	Capaciteit
Project management		
Projectleider/aanjager (0,5 fte)	Provincie	115 dag/jaar
Projectsecretariaat (0,4 fte)	A5H-gemeenten	90 dag/jaar
Deelname in gezamenlijke teams		
Projectgroep (2x/jaar)	Provincie, gemeenten, WSRL, RWS	per partner 4 dag/jaar
Aanjaagteam (10x/jaar)	Provincie, regio AV, noordelijke Drechtsteden, WSRL, gem. Vijfheerenlanden, Rijkswaterstaat.	per partner 30 dag/jaar
Werkgroep communicatie (2x/jaar)	Provincie, A5H-gemeenten, waterschap	per partner 4 dag/jaar
Aanjaagteam communicatie (6x/jaar)	Provincie, regio AVH, noordelijke Drechtsteden, WSRL, gem. Vijfheerenlanden	per partner 18 dag/jaar
Medewerkers economie/bedrijfscontactfunctionarissen	Provincie, A5H-gemeenten	Ad hoc
Gezamenlijk perspectief		
Afstemmen processen waterveiligheid en ruimte	Gemeenten, WSRL, RWS Projectleider en aanjaagteam	Bestaand Zie boven
Bouwsteen Kwaliteit Dijken en Oevers • projectleiding (0,2 fte, 6 mnd) • deelname projectgroep	Provincie Per partner (gemeenten, WSRL, RWS)	24 dagen 6 dagen
Bouwsteen Verkeer op de dijken • projectleiding (0,2 fte, 6 mnd) • deelname projectgroep	Provincie Per partner (gemeenten, WSRL)	24 dagen 6 dagen

Bouwsteen Meerlaagsveiligheid, fase 1 • projectleiding (0,2 fte, 3 mnd) • deelname projectgroep	Provincie Per partner (gemeenten, WSRL, Veiligheidsregio)	12 dagen 3 dagen
PM: Bouwsteen Meerlaagsveiligheid, fase 2 • projectleiding (0,2 fte, 3 mnd) • deelname projectgroep	Provincie Per partner (gemeenten, WSRL, Veiligheidsregio)	12 dagen 5 dagen
Opstellen gezamenlijke perspectievennota • projectleiding (0,2 fte, 3 mnd) • deelname projectgroep	Provincie Per partner (gemeenten, WSRL)	12 dagen 5 dagen
Projecten: bijdrage Gebiedsraad		
Volgen/aanjagen gebiedsuitwerkingen	Projectleider en aanjaagteam	Zie boven
5 nieuwe gebiedsuitwerkingen op de rails, per gebiedsuitwerking: • projectleiding (0,2 fte, 1 mnd) • deelname projectgroep	Partner (met steun provincie) Per partner (deel gemeenten, WSRL, RWS)	4 dagen 4 dagen
Waterbewustzijn		
Uitvoeren projecten waterbewustzijn	Provincie, A5H-gemeenten	Ad hoc

Tabel 1: Capaciteitsraming voor uitvoering van het Projectplan A5H 2017-2018.

Onderdeel	Q2				Q3				Q4				Q1				Q2				Q3				Q4									
	april	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	april	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	april	mei	juni	juli	aug	sept	okt	nov	dec	
Overleg gebiedsraad			●			●			●																									●
Project management																																		
Projectmanager / aanjager (0,5 fte)	10	8	10			10	10	10	10	10	10	10	10	8	10			10	10	10	10	10	10	10	10	10	8	10		10	10	10	7	
Projectsecretariaat (0,4 fte)	9	9	9			9	9	9	9	9	9	9	9	9	9			9	9	9	9	9	9	9	9	9	9		9	9	9	9	9	
Deelname in gezamenlijke teams																																		
Projectgroep (4x/jaar)			2			2			2			2			2																		2	
Aanjaagteam (10x/jaar)	3	3	3			3	3	3	3	3	3	3	3	3	3			3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		3	3	3	3	3	
Werkgroep communicatie (2x/jaar)		2						2																			2						2	
Aanjaagteam communicatie (6x/jaar)	2	2	2			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2												2	2	2	2	2	2	1	
Medewerkers economie / bedrijfscontact-functionarissen	ad hoc																																	
Gezamenlijk perspectief																																		
Afstemmen processen waterveiligheid en ruimte																																		
Bouwsteen Kwaliteit Dijken en Oevers																																		
Projectleiding (0,2 fte, 6 maanden)	4	4	4			4	4	4																										
Deelname projectgroep (per partner)	1	1	1			1	1	1																										
Bouwsteen Verkeer op de dijken																																		
Projectleiding (0,2 fte, 6 maanden)	4	4	4			4	4	4																										
Deelname projectgroep (per partner)	1	1	1			1	1	1																										
Bouwsteen Meerlaagsveiligheid, fase 1																																		
Projectleiding (0,2 fte, 6 maanden)	4	4	4																															
Deelname projectgroep (per partner)	1	1	1																															
Bouwsteen Meerlaagsveiligheid, fase 2																																		
Projectleiding (0,2 fte, 6 maanden)						4	4	4																										
Deelname projectgroep (per partner)						2	2	1																										
Opstellen gezamenlijke perspectievennota																																		
Projectleiding (0,2 fte, 6 maanden)									4	4	4																							
Deelname projectgroep (per partner)									2	2	1																							
Gebiedsuitwerkingen																																		
Volgend/aanragen gebiedsuitwerkingen	Aanjaagteam																																	
5 nieuwe gebiedsuitwerkingen op de rails																																		
Projectleiding (0,2 fte, 6 maanden)		2	2			2	2			2	2			2	2												2	2		2	2			
Deelname projectgroep (per partner)		2	2			2	2			2	2			2	2												2	2		2	2			
Waterbewustzijn																																		
Uitvoering projecten Waterbewustzijn	PM																																	

Tabel 2: Capaciteitsraming voor uitvoering van het Projectplan A5H 2017-2018; globale indicatie van de inzet van de capaciteit door het jaar heen. Aanname is dat in de zomervakantieperiode (juli en augustus; blauw gemarkeerd) de activiteit laag is (10 effectieve maanden per jaar).

7.3 Kosten 2017 en 2018

De kosten voor de uitvoering van het projectplan over 2017 en 2018 bedragen totaal € 370.000 (tabel 3).

Indicatieve raming financiën A5H 2017 - 2018	Kosten ¹	Frames bijdrage
Projectmanagementkosten		
Projectmanager (0,5 fte, 2 jr), inclusief projectbeheersing	€ 120.000	
Projectondersteuner (0,4 fte, 2 jr)	€ 70.000	
Totaal	€ 190.000	
Projecten in inzet Gebiedsraad		
Afstemmen processen HWBP en RO: jaarlijks "het net ophalen"	€ 20.000	
Bouwsteen Kwaliteit Dijken en Oevers	€ 60.000	€ 20.000
Bouwsteen Verkeer op dijken	€ 60.000	€ 10.000
Bouwsteen Meerlaagsveiligheid - fase 1	€ 15.000	€ 15.000
Bouwsteen Meerlaagsveiligheid - fase 2	€ 45.000	€ 45.000
Gezamenlijke perspectievennota	€ 20.000	
5 nieuwe gebiedsuitwerkingen	€ 50.000	
Volgen / aanjagen bestaande gebiedsuitwerkingen (6 over 2 jr)	€ 30.000	
Waterbewustzijn	€ 50.000	€ 10.000
Communicatie en publicaties	€ 20.000	
Totaal	€ 370.000	€ 100.000

1. Kosten zijn een inschatting naar huidig inzicht, exclusief btw

Tabel 3: Indicatieve raming van de kosten van projecten en inzet van de Gebiedsraad, en van projectmanagement. Daarnaast is aangegeven welke bijdrage vanuit FRAMES beschikbaar is.

Bijlage

Factsheets

Gezamenlijke processen:

1. Afstemming processen waterveiligheid en ruimtelijke ontwikkeling
2. Bouwsteen Kwaliteit Dijken en Oevers
3. Bouwsteen Verkeer op de dijken
4. Bouwsteen Meerlaagsveiligheid
5. Opstellen gezamenlijke perspectievennota

Gebiedsuitwerkingen 2017

6. Haven-centrumverbindingen
7. Buitendijkse bedrijventerrein
8. Vestingwerken en dijkversterking

Projecten, volgend uit gebiedsuitwerkingen 2016:

9. Globale verkenning alternatieven dijkversterking centrum Sliedrecht
10. Gebiedsperspectief Kinderdijk-Alblasserwaard
11. Toeristisch-recreatieve ontwikkeling Sluis-Ameide

Communicatie

12. Communicatiestrategie en communicatieplannen
13. Innovatiekracht A5H

Factsheets inhoudsopgave

- Doel van het project
- Planfase
- Stakeholders
- Werkzaamheden
- Planning
- Tijdsbeslag en kosten

Factsheet 1:

Afstemming processen waterveiligheid en ruimtelijke ontwikkeling

Doel

Doel is een continu goed afgestemd handelen (inhoudelijk, financieel, instrumenteel en in tijd), en een eenduidige communicatie richting andere gebruikers en belanghebbenden, van waterschap, gemeenten en provincie(s), op basis van een gedeelde visie op de dijkzone.

Fase

Het is van belang om in alle fasen kennis en informatie te delen: eerste initiatieven of voornemens, visievorming / (voor)onderzoek / (voor)verkenning / planuitwerking / realisatie.

Stakeholders

- Waterschap Rivierenland (opdrachtgever, uitvoerder)
- Alle gemeenten met primaire keringen op het grondgebied (opdrachtgevers, uitvoerders)
- Gebiedsraad A5H (aanjager, jaarlijks rapporteur)
- Provincie Zuid-Holland
- Provincie Utrecht
- Private partijen (er ligt een alerte en verbindende functie bij de gemeente)

Werkzaamheden

Het gaat om een structureel en continu afstemmingsproces dat het fundament vormt voor het succesvol kunnen meekoppelen van ruimtelijke ontwikkelingen met dijkbeoordelingen en dijkversterkingen (zoals omschreven in de Eindrapportage MIRT-onderzoek), of om ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren in afstemming op dijkversterkingen die op een ander moment zullen plaatsvinden. De essentie van dit proces is dat waterschap en gemeenten over en weer niet op elkaar zitten te wachten voor concrete informatie en zich niet beperken tot formelere momenten als consultatiebijeenkomsten, maar dat vóór zijn. Aandachtspunt is dat in het HWBP nog steeds nieuwe kennis en inzichten worden ontwikkeld op het gebied van beoordeling.

Dit vraagt om structurele aandacht voor en proactief handelen in relatie tot de samenhang van alle voornemens met betrekking tot waterveiligheid en ruimtelijke aspecten en ontwikkelingen. Waterschap, gemeenten en provincies wisselen structureel en vroegtijdig informatie uit over hun onderzoeken, visies, plannen en ontwikkelingen met betrekking tot de dijk en dijkzone, inclusief voornemens van derden zoals private partijen. Afstemming van twee kanten is belangrijk: de beoordeling van de dijken in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, maar ook het op orde hebben van de ruimtelijke projecten binnen de gemeenten indien het waterschap aan de gang gaat met de verkenning. Op het moment dat een dijkversterking geprogrammeerd wordt in het HWBP staan alle partijen gesteld voor de opgave. Dit is belangrijk omdat vanaf dat moment de planning van het waterschap maatgevend is. Dit proces draagt tevens bij aan het realiseren van ruimtelijke ontwikkelingen in afstemming met dijkversterkingen die op een ander moment zullen plaatsvinden. De aanbevelingen uit de pilot 'Ruimtelijk instrumentarium dijken' zullen in dat proces ook verder worden opgepakt. Uit dit proces kunnen kansrijke koppelmogelijkheden naar voren komen, die door de Gebiedsraad kunnen worden gestimuleerd als gebiedsuitwerking.

De provincies hebben een rol in regionale sturing van ontwikkelingen. Waterveiligheid kan een criterium zijn in deze sturing. In die zin informeren waterschap, gemeenten en provincie elkaar ook proactief.

Planning

- De essentie is dat het om een continu proces gaat, met periodiek overleg tussen de partners naar behoefte. Contacten verlopen in eerste instantie ambtelijk, waar nodig kan de projectleider/aanjager namens de Gebiedsraad deze aanjagen en faciliteren. Minimaal eens per jaar is er (regulier) bestuurlijk overleg tussen waterschap en de gemeente/provincie.
- Jaarlijks, in het najaar, haalt de projectleider/aanjager voor de gehele dijkkring 'het net op', zet de resultaten op kaart met korte beschrijving, kijkt op dijkkringniveau naar meerwaarde en wisselwerking, en doet naar behoefte een voorstel voor gebiedsuitwerkingen.
- Dit totaaloverzicht wordt in de Gebiedsraad geagendeerd. De Gebiedsraad signaleert kansen en knelpunten, bespreekt oplossingen en beslist over het voorstel voor het maken van gebiedsuitwerkingen. De Gebiedsraad stelt het overzicht zo nodig vast als gezamenlijke input in de formele consultatieronde van het HWBP voor zover dit relevant is voor de (in concept) geprogrammeerde trajecten
- Jaarlijks vindt in januari-februari door het waterschap een formele consultatie plaats van de voorlopige programmering van het HWBP.

Tijdbeslag en kosten

- Waterschap en gemeenten hebben zowel ambtelijk als bestuurlijk al regelmatig contact over afstemming van waterschapsaspecten en ruimtelijke ordening. De continue afstemming waterveiligheid en ruimtelijke ontwikkelingen wordt in de bestaande contacten als extra agendapunt meegenomen. Het extra tijdbeslag is daarmee marginaal. Als sprake is van concrete ontwikkelingen zal meer tijd nodig zijn.
- Het contact tussen waterschap en provincies zal ten behoeve van dit proces een inzet in de orde van enkele dagen per jaar vragen.
- Externe kosten inhuur/uitbesteding voor jaarlijks 'ophalen van het net': samenstellen kaart, analyse en voorbereiding advies: € 10.000,-/jaar (budget Gebiedsraad).

Factsheet 2:

Bouwsteen Kwaliteit Dijken en Oevers

Doel

Ontwikkelen van een gezamenlijk ruimtelijk kwaliteitskader Dijken en Oevers voor de Perspectievennota.

Achtergrond

Vanuit het MIRT-onderzoek ligt er reeds een 'Aanzet tot een Dijk- en oevervisie A5H: Handreiking voor het verbinden van ruimtelijke en waterveiligheidsopgaven.'

Het resultaat vormt een bouwsteen voor het gezamenlijk Omgevingsperspectief van de A5H-gemeenten. Deze bouwsteen hangt samen met de bouwstenen 'Verkeer op de Dijken' (waar het gaat om de verkeersfunctie van de dijken) en 'Meerlaagsveiligheid' (waar het gaat om functie van de infrastructuur).

Fase

Onderzoek en visievorming

Stakeholders

- Gebiedsraad A5H (opdrachtgever).
- Provincie Zuid-Holland (trekker; opdrachtgever namens Gebiedsraad).
- Betrokken gemeenten.
- Waterschap Rivierenland.
- Bewoners en bedrijven langs de dijken.

Werzaamheden

- De Aanzet wordt in 2017 uitgewerkt tot een volwaardige bouwsteen Kwaliteit Dijken en Oevers die als gezamenlijk ruimtelijk kwaliteitskader kan dienen voor de Perspectievennota.
- Daarbij wordt verder uitgewerkt hoe om te gaan met bebouwing en stedenbouwkundige en landschappelijke kwaliteiten in geval van ruimtelijke ontwikkelingen en dijkversterkingen.
- Watergebonden bedrijventerreinen vormen een onderdeel van deze bouwsteen.
- Betrekken projectgroep overheden en klankbordgroep(en).

Planning

2017 Q2, Q3, Q4

Tijdsbeslag en kosten

- Provincie Zuid-Holland (trekker): 0,2 fte: doorlooptijd ca. 6 maanden: 24 dagen.
- Gemeenten en waterschap: deelname in projectgroep en interne afstemming: ca 6 dagen.
- Externe kosten inhuur/uitbesteding: ca € 60.000.

Factsheet 3:

Bouwsteen: Verkeer op de dijken

Doel

Doel is om functie, vorm en gebruik van de dijken als verkeersroute in balans te brengen. Aandacht voor betere inrichting voor fietsers en wandelaars, bijvoorbeeld via scheiding van verkeersstromen.

Deze visie vormt een bouwsteen voor de gezamenlijke perspectievennota A5H die als basis dient voor de omgevingsvisies van de Gebiedsraadpartners. Deze bouwsteen hangt samen met de bouwstenen 'Kwaliteit Dijken en Oevers' (waar het gaat om de ruimtelijke kwaliteit en beleving van de dijk en omgeving) en 'Meerlaagsveiligheid' (waar het gaat om functie van de infrastructuur).

Achtergrond

De dijken langs de Lek, de Noord, de Merwede/Waal, en de Diefdijk, hebben naast een belangrijke waterkerende functie ook een functie voor verschillende soorten verkeer. De dijk als verkeersader loopt door verschillende gemeenten en kent verschillende functies (gebiedsontsluitingsweg of erftoegangsweg). Hierbij is mogelijk sprake van verschil in vormgeving en gebruik (intensiteit). De dijken maken onderdeel uit van het gehele wegennet in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.

Fase

Onderzoek en visievorming.

Stakeholders

- Gebiedsraad A5H (opdrachtgever)
- Provincie Zuid-Holland (trekker, opdrachtgever namens Gebiedsraad)
- Betrokken gemeenten
- Waterschap Rivierenland (zowel keringbeheerder als wegbeheerder)
- Veiligheidsregio
- NGO's/belangenorganisaties (openbaar vervoer, vrachtvervoer, ANWB, KNMV, SWEK, Fietsersbond, Te Voet).
- Bewoners en bedrijven.

Werzaamheden

- Eerst inventariseren van bestaande plannen: categoriseringsplannen gemeenten en waterschap, mobiliteitsplan provincie Zuid-Holland, plannen voor routegebonden recreatie. Inventariseren huidige vormgeving en gebruik.
- Gelet moet worden op de raakvlakken (ontwikkeling bedrijvigheid en verkeer) met de studie naar maritieme clusters Alblasserwaard-Vijfheerenlanden van de provincie
- Analyse gebiedsontsluiting, analyse van grof naar fijn (stroomwegen, gebiedsontsluitingswegen, erftoegangswegen, recreatieve routes), wat zijn logische deelgebieden of deeltrajecten, en welke functie heeft de dijk daarin. Zijn er knelpunten en wat zijn daarvan de oorzaken.
- Wat is het regionaal wensbeeld en wat is de beoogde functie van de dijk daarin. Creëren van balans tussen functie, vormgeving en gebruik.
- Betrekken projectgroep overheden en klankbordgroep(en).

Resultaat is een integrale visie op functie, vorm en gebruik van de dijken als onderdeel van het totale wegennet in de dijkkring, met aandacht voor mogelijk alternatieve routes of modaliteiten (bijvoorbeeld vervoer over water).

Planning

2017

Tijdbeslag en kosten

- Provincie Zuid-Holland (trekker): 0,2 fte. Doorlooptijd ca 6 maanden: 24 dagen.
- Ambtelijke capaciteit gemeenten en waterschap: ca 6 dagen per partner.
- Externe kosten inhuur/uitbesteding: ca € 60.000

Factsheet 4:

Bouwsteen Meerlaagsveiligheid

Doel

Doel is om:

1. Voor alle partners een gelijk inzicht te bieden in het concept meerlaagsveiligheid, welke onderzoeken hierover in Alblasserwaard-Vijfheerenlanden zijn uitgevoerd en wat daarvan de resultaten waren. Op basis hiervan adviseren over stap 2.
2. In beeld te brengen welke ruimtelijke keuzen en ingrepen de gemeenten kunnen nemen in aanvulling op de veiligheid die de primaire waterkeringen bieden.

Het resultaat vormt een bouwsteen voor het gezamenlijk Omgevingsperspectief van de A5H-gemeenten. Deze bouwsteen hangt samen met de bouwstenen 'Kwaliteit Dijken en Oevers' (waar het gaat om de ruimtelijke kwaliteit en beleving van de dijk en omgeving) en 'Verkeer op de dijken' (waar het gaat om vorm, functie en gebruik van de dijk als onderdeel van de verkeersstructuur).

Achtergrond

De voorkeursstrategie van het Deltaprogramma voor Rijnmond-Drechtsteden ligt bij (citaat) 'stevige dijken, aangevuld met stormvloedkeringen aan de zeezijde en rivierverruimende maatregelen stroomopwaarts. Lokaal worden de sterke dijken (1e laag) aangevuld met gebiedsspecifieke meerlaagsveiligheidsmaatregelen. Dit zijn maatregelen in de ruimtelijke inrichting en aan de bebouwing (2e laag) en voor evacuatie van grotere aantallen mensen (3e laag)'. Het gaat daarbij om maatregelen die ervoor zorgen dat de kwetsbaarheid in het gebied afneemt en/of bijdragen aan het 'in control' zijn tijdens een (dreigende) overstroming. Deze aanvullende maatregelen kunnen eveneens worden genomen om ervoor te zorgen dat het herstel na een overstroming beter / sneller verloopt (veerkracht). Afstemming van laag 2 op wensen en vereisten vanuit laag 3 is hierin belangrijk. Van belang daarbij is ook de landelijke economische betekenis van A15 en Betuweroute.

Fase

Onderzoek en visievorming

Stake holders

- Gebiedsraad A5H (opdrachtgever)
- Provincie Zuid-Holland (bovengemeentelijk belang; trekker, opdrachtgever namens Gebiedsraad)
- Alle A5H-gemeenten
- Waterschap Rivierenland (inliggend watersysteem, kaden en infrastructuur)
- Provincie Gelderland (oostelijke Vijfheerenlanden-gemeenten)
- Provincie Utrecht (gemeente Vijfheerenlanden i.o.)
- Rijkswaterstaat (natte en droge hoofdnetwerken)
- Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (stelt in 2017 een impactanalyse op voor Alblasserwaard-Vijfheerenlanden)

Werkzaamheden

Onderzoek

Met betrekking tot meerlaagsveiligheid is in het onderzoek dat ten grondslag lag aan de voorkeursstrategie Deltaprogramma Rijnmond-Drechtsteden aangetekend dat er lokaal grote verschillen zijn, dat er meer zicht moet komen op positieve neveneffecten van gevolgbeperkende maatregelen en dat kostendeling met andere functies nog niet was meegenomen.

Het onderzoek richt zich in eerste instantie op inventariseren en analyseren van wat er al ligt. Aandachtspunten daarin zijn:

- Doorbraakscenario's en inundatierisico; evacuatiefracties
- Functioneren weginfrastructuur;
- Huidige en voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen;
- Raakvlakken (dijken op veen, bodemdaling);
- Huidige rampen- en evacuatieplannen;
- Impactanalyse Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (uitvoering ook in 2017).

Op basis van deze eerste stap zal nader worden besloten over eventuele planuitwerking voor:

- Ruimtelijke keuzen en maatregelen t.b.v. beperking / vertraging inundatierisico (beperking kwetsbaarheid).
- Ruimtelijke maatregelen en ingrepen t.b.v. horizontale en verticale evacuatie (beperking slachtofferisico).

Uitvoering en planning

- Fase 1: Inventarisatie en analyse (2017 Q2, af te stemmen met de Veiligheidsregio)
- Fase 2: Planuitwerking (2017 Q3 en Q4)

Tijdbeslag en kosten

Fase 1

- Provincie Zuid-Holland (trekker): 0,2 fte, doorlooptijd ca 3 mnd: 12 dagen.
- Ambtelijke capaciteit gemeenten, waterschap, Veiligheidsregio: ca 3 dagen per partner

Fase 2 (PM)

- Provincie Zuid-Holland (trekker): 0,2 fte, doorlooptijd ca 3 mnd: 12 dagen.
- Ambtelijke capaciteit gemeenten, waterschap, Veiligheidsregio: ca 5 dagen per partner
- Externe kosten inhuur/uitbesteding: ca € 15.000 (fase 1); ca 45.000 (fase 2)

De provincie Zuid-Holland heeft voor dit onderzoek een Europese subsidie gekregen uit het Interreg North Sea Region programma FRAMES.

Factsheet 5:

Opstellen gezamenlijke perspectievennota

Doel

Handvatten bieden aan de besturen voor verdere stappen of gemeentelijk beleid. Draagt daarmee bij aan afstemmen van de omgevingsvisies tussen de elf gemeenten binnen de Gebiedsraad en de provincie Zuid-Holland op bovengemeentelijke en regionale aspecten. Dit zorgt ervoor dat ondanks de verschillende snelheden van de verschillende overheden (provincie, waterschap, gemeenten) en de gemeenten onderling, er geen kansen worden gemist om met elkaar te koppelen.

Achtergrond

De komende Omgevingswet vraagt aan Rijk, provincies en gemeenten om een omgevingsvisie op te stellen voor hun grondgebied. De wet vraagt ook om daarbij rekening houden met de visie van andere overheden, en om andere bestuursorganen betrekken bij het opstellen van de eigen visie. In de scope van het MIRT-onderzoek is een aantal thema's besloten met een intergemeentelijke/regionale betekenis: ruimtelijke kwaliteit van dijken en oevers, verkeer op de dijken en eventuele inrichtingsmaatregelen vanuit het perspectief van meerlaagsveiligheid. De A5H-gemeenten en de provincie Zuid-Holland stellen daarom voor deze gemeenschappelijke thema's een gezamenlijke Perspectievennota op voor het gebied in de dijkkring. Ze werken daarmee toe naar afgestemde omgevingsvisies. Dit bewerkstelligt dat de producten die in A5H-verband zijn opgesteld hun verankering vinden in het gemeentelijke en provinciale beleid. Daarnaast bevordert het de gemeenschappelijke uitstraling binnen de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.

De gezamenlijke Perspectievennota wordt gebaseerd op de volgende samenhangende 'bouwstenen' voor de gemeenschappelijke thema's: Kwaliteit Dijken en Oevers (waaronder begrepen watergebonden bedrijventerreinen), Meerlaagsveiligheid, Verkeer op de Dijken en vormt een samenvatting van de gemeente-overstijgende elementen daaruit.

Fase

Visievorming

Stakeholders

- Gebiedsraad A5H (opdrachtgever)

Overheden die omgevingsvisie (gaan) opstellen

- Provincie Zuid-Holland (trekker)
- A5H-gemeenten:

Belanghebbende partijen

- Waterschap Rivierenland

Werkzaamheden en globale planning

2017

- Betrokken besturen gaan na op welke wijze zij de Perspectievennota kunnen meenemen in hun eigen proces van opstellen omgevingsvisies. Het is belangrijk om rekening te houden met verschillende snelheden.
- Opstellen van de drie inhoudelijke bouwstenen Kwaliteit Dijken en Oevers, Verkeer op de dijken en Meerlaagsveiligheid. Aandacht voor participatie bewoners, bedrijven.
- Vaststellen in de Gebiedsraad van de bouwstenen: 'Dijken en Oevers', 'Meerlaagsveiligheid', 'Watergebonden bedrijventerreinen' en 'Verkeer rivierdijken' als gemeenschappelijke producten.
- Acceptatie door de betrokken besturen, als onderdeel van het technische voorbereidingstraject voor de eigen ontwerp-omgevingsvisies.

2018

- Opstellen gezamenlijke Perspectievennota (werktitel “Waterveiligheid en leefomgeving”) voor de A5H / dijkkring 16. Omvat in samenhang de intergemeentelijke en regionale elementen uit de drie bouwstenen.
- Vaststellen van de Perspectievennota in de Gebiedsraad als een gezamenlijk handvat voor de individuele omgevingsvisies (vóór maart 2018).
- Het streven is dat de Perspectievennota vervolgens door de betrokken besturen wordt vastgesteld als een te hanteren gemeenschappelijk beleidsuitgangspunt op de beschouwde thema’s voor de eigen ontwerp-omgevingsvisies.

Tijdbeslag en kosten perspectievennota

- Provincie Zuid-Holland (trekker): 0,2 fte, doorlooptijd ca 3 maanden: 12 dagen
- Ambtelijke capaciteit gemeenten en waterschap: deelname in projectgroep en interne afstemming: 5 dagen.
- Externe kosten inhuur/uitbesteding: €20.000,-

Factsheet 6:

Gebiedsuitwerking 2017: Haven-Centrumverbindingen

Doel

Doel is gezamenlijk ontwerp oplossingen te zoeken voor het creëren van verbindingen tussen de jachthavens direct aan een van de omringende rivieren en de dorpscentra in de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden. Dit bevordert de aantrekkelijkheid van de jachthavens als aanlegplaats voor passanten.

Achtergrond

Langs zowel de Lek, de Noord als de Beneden Merwede liggen jachthaven bij de dorpen, vaak van elkaar gescheiden door een dijk. De jachthavens missen een aansprekende verbinding met het centrum. Met het oog op de herbeoordeling van de dijken door WSRL zijn hier ontwikkelingen mogelijk, zie bijvoorbeeld de ontwikkeling van en langs de Lekdijk in Streefkerk.

Fase

Visievorming / ontwerpend onderzoek

Stakeholders

- Gebiedsraad A5H (opdrachtgever).
- Gemeente Papendrecht, opdrachtgever namens Gebiedsraad (met ondersteuning provincie Zuid-Holland).
- Gemeenten met jachthavens: Gorinchem, Sliedrecht, Papendrecht, Alblasserdam, Molenwaard.

Werkzaamheden

Uitvoeren van gezamenlijk ontwerpend onderzoek aan de hand van een voorbeeldlocatie. Voorstel is jachthaven en aangrenzend centrum van Papendrecht.

Planning

2017

Tijdsbeslag en kosten

- Projectleiding (gemeente Papendrecht, met steun provincie): 4 dagen
- Ambtelijke capaciteit participanten: ca 4 dagen (deelname in werksessie, beoordeling rapport).
- Externe kosten inhuur/uitbesteding: € 10.000,- (budget Gebiedsraad)

Factsheet 7:

Gebiedsuitwerking 2017: Buitendijkse bedrijventerrein

Doel

Doel is gezamenlijk ontwerp oplossingen te zoeken voor ruimtelijke kwaliteit en bereikbaarheid van buitendijkse bedrijventerreinen in combinatie met een komende dijkversterking.

Achtergrond

Langs zowel de Lek, de Noord als de Beneden Merwede liggen buitendijkse bedrijventerreinen direct aan dijk. Ze zijn vaak ook via de dijk ontsloten. Dijkversterking biedt de gelegenheid de ontsluitings- en bereikbaarheidssituatie onder de loupe te nemen en maatregelen te nemen voor versterken van de ruimtelijke kwaliteit.

Fase

Visievorming / ontwerpend onderzoek

Stakeholders

- Gebiedsraad A5H
- Gemeente Papendrecht of Sliedrecht, opdrachtgever namens gebiedsraad (met ondersteuning provincie Zuid-Holland)
- Gemeenten met buitendijkse bedrijventerreinen: Gorinchem, Hardinxveld-Giessendam, Sliedrecht, Papendrecht, Alblasserdam, Molenwaard

Werkzaamheden

Uitvoeren van gezamenlijk ontwerpend onderzoek aan de hand van een voorbeeldlocatie. Voorstel is het bedrijventerrein Baanhoek-Ketelweg, gelegen aan weerszijden van de gemeentegrens Papendrecht-Sliedrecht.

Planning

2017

Tijdbeslag en kosten

- Projectleiding (gemeente Papendrecht of Sliedrecht, met steun provincie): 4 dagen
- Ambtelijke capaciteit participanten: ca 4 dagen (deelname in werksessie, beoordeling rapport)
- Externe kosten inhuur/uitbesteding: € 10.000,- (budget Gebiedsraad)

Factsheet 8:

Gebiedsuitwerking 2017: Vestingwerken en dijkversterking

Doel

Doel is gezamenlijk oplossingen te zoeken voor de waterveiligheid van vestingwerken, zodanig dat de waterveiligheid van de vestingwerken gewaarborgd kan worden binnen de kaders van het militaire ontwerp. Dit is tevens vanuit cultuurhistorisch en toeristisch oogpunt (bereikbaarheid en beleving van Nederlands grootste vesting, en onderdeel van beide waterlinies) belangrijk. Het zuidelijk deel van de oude vesting Gorinchem is hiervoor een interessante casus.

Achtergrond

Gorinchem is een belangrijke oude vestingstad aan de Merwede, onderdeel van zowel de Oude als de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De Nieuwe Hollandse Waterlinie is aangemeld als Unesco-werelderfgoed. Gorinchem wacht een complexe opgave betreffende de toekomstige versterking van de historische omwalling van de binnenstad. Deze fungeert aan de zuidkant van de stad nog steeds als primaire waterkering en zal ook als zodanig beoordeeld worden door het waterschap. Bij de eerdere versterking is beperkt rekening gehouden met het militair ontwerp. De hoofdstructuur met bastions is nog steeds aanwezig, maar het profiel van de vestingwerken is echter geheel bepaald door ontwerpprincipes vanuit waterveiligheid. De komende dijkversterking biedt een kans om een beter evenwicht tussen beide sets ontwerpprincipes te realiseren en tevens om de beleving vanaf de wandelpaden te versterken. Daarmee wordt een grote bijdrage geleverd aan de cultuurhistorische kwaliteit en toeristische attractiviteit van de oude vesting.

Fase

Visievorming / ontwerpend onderzoek

Stakeholders

- Gebiedsraad A5H (opdrachtgever)
- Gemeente Gorinchem, opdrachtgever namens Gebiedsraad (ondersteuning door provincie Zuid-Holland)
- Gemeenten in de Oude en Nieuwe Hollandse Waterlinie: Vianen, Leerdam, Zederik, Lingewaal, Giessenlanden, Molenwaard.

Werkzaamheden

Uitvoeren van gezamenlijk ontwerpend onderzoek aan de hand van de voorbeeldlocatie vesting Gorinchem.

Planning

2017 of 2018

Tijdbeslag en kosten

- Projectleiding gemeente / provincie: 4 dagen
- Ambtelijke capaciteit participanten: ca 4 dagen (deelname in werksessie, beoordeling rapport).
- Externe kosten inhuur/uitbesteding: € 10.000,- (budget Gebiedsraad)

Factsheet 9:

Globale verkenning alternatieven dijkversterking centrum Sliedrecht

Doel

Doel is dat gemeente Sliedrecht en Waterschap Rivierenland, ruim voorafgaand aan de komende dijkversterking langs de Merwede, al een gedeeld beeld ontwikkelen van de wijze waarop de waterveiligheid kan worden geborgd.

Achtergrond

Bij de komende ronde dijkversterkingen vormt het centrum van Sliedrecht een knelpunt. Hier ligt een tweezijdig dichtbebouwde dijk vlak naast de Merwede. In het MIRT-onderzoek A5H zijn in het rapport 'Gebiedsopgave Sliedrecht' vier oplossingsrichtingen uitgewerkt:

1. Dijkversterking van de huidige dijkruin: straatprofiel, parkeerruimte en erftoegangen zijn daarbij een mogelijk knelpunt.
2. Versterken van het binnentalud van de dijk. Naar verwachting zal hiervoor alle bebouwing langs de binnenkant van de dijk en incidenteel bebouwing langs de dijkvoet moeten verdwijnen. Vervolgens kan er op het nieuwe dijkprofiel nieuwbouw plaatsvinden.
3. Rivierwaarts aanleggen van een damwand, eventueel gecombineerd met een wandelpad.
4. Rivierwaarts aanleggen van een nieuwe dijk. Dit heeft als consequentie dat de al smalle vaargeul in de Merwede zuidwaarts verlegd moet worden in de randzone van Natura 2000-gebied De Biesbosch, en buiten de gemeentegrens. In dat geval moet duidelijk zijn dat de andere drie oplossingsrichtingen geen realistisch alternatief bieden en moet compensatie plaatsvinden.

In het kader van het HWBP start Waterschap Rivierenland de beoordeling van het betreffende dijktraject in de periode 2017-2018. Het betreffende traject is complex, een volledige beoordeling kan tot in 2019 duren. Daarna kan het pas op de programmering van het HWBP komen, met op dit moment nog onbekende prioriteit.

De dijkversterking Sliedrecht heeft voorbeeldwerking voor andere gemeenten in A5H of elders in laag Nederland met intensief bebouwde en gebruikte dijken.

Fase

(Voor)onderzoek

Stake holders

Fase 1

- Gemeente Sliedrecht (opdrachtgever, uitvoerder)
- Waterschap Rivierenland (uitvoerder)
- Rijkswaterstaat (betrokken vanuit vaarwegbeheer)

Werkzaamheden

Fase 1

Voor de dijkversterking Sliedrecht zullen eerst de eerste drie oplossingsrichtingen op hoofdlijnen worden onderzocht op de belangrijke doorslaggevende criteria, en zal worden nagegaan of er eventueel nog andere mogelijkheden zijn, zoals toepassing van innovatieve technieken. Er wordt daartoe een afwegingskader ontwikkeld en er wordt informatie verzameld over kosten, duurzaamheid / toekomstperspectief van de oplossingsrichtingen vanuit life cycle perspectief, en impact op de kwaliteit en functionaliteit van de leefomgeving. Dit onderzoek is primair gericht op het in beeld brengen van de belangrijke verschillen tussen de eerste drie oplossingen en op beantwoording van de vraag of deze oplossingsrichtingen maatschappelijk en financieel gezien realistisch kunnen worden geacht.

Het resultaat van fase 1 bestaat uit een onderbouwde voorkeur van gemeente en waterschap gezamenlijk voor één (of geen) van de drie oplossingsrichtingen, met een advies voor vervolgstappen, waaronder een mogelijke fase 2. Het gaat in dit stadium nadrukkelijk niet om het verder in detail uitwerken van oplossingen.

Fase 2

Eventueel nader onderzoek van de vierde oplossingsrichting vraagt om een onderzoek op hoger schaalniveau en een bredere scope, waarbij meer partijen betrokken zijn.

Planning

Fase 1 kan in principe in 2017 afgerond worden.

Tijdbeslag en kosten

- Gemeente Sliedrecht: projectleiding: ca 0,2 fte
- Intern ambtelijke organisaties: deelname aan projectgroep onderzoek en bijdrage aan voorbereiding bestuurlijke ronde: ca 5 dagen per organisatie.
- Inhuur/externe kosten: ten laste van de trekkers.
- Vanuit de Gebiedsraad is beperkt budget beschikbaar voor specifieke onderzoeksvragen.

Factsheet 10:

Gebiedsperspectief Kinderdijk-Alblasserdam

Doel

Doel is om de authenticiteit, de landschappelijke en ecologische kwaliteit van het gebied en de leefbaarheid van het dorp Kinderdijk te behouden en/of te verbeteren. Het gaat primair om de ontwikkeling van een gezamenlijk perspectief voor de samenhangende en duurzame ontwikkeling van werelderfgoed, natuur, watersysteem, waterveiligheid, mobiliteit en toerisme en recreatie in de westpunt van de Alblasserwaard. Speciaal aandachtspunt daarin is duurzame bereikbaarheid van het werelderfgoed vanuit regionaal perspectief en op basis van meerder modaliteiten, met respect voor de karakteristieke kenmerken van het gebied.

Achtergrond

Kinderdijk is een uniek gebied, bekend vanwege het tot Unesco-werelderfgoed verklaarde historische molen- en boezemsysteem. Het gebied heeft hoge natuurwaarden en heeft de status van Natura 2000-gebied. De dijken in dit gebied vormen samen met de rivieren en de binnenwateren de toegangswegen voor het werelderfgoed Kinderdijk. Het aantal bezoekers wordt (2016) op ongeveer 450.000 per jaar geschat met een verwachte groei van jaarlijks ca 10%. Verschillende partijen ontwikkelen initiatieven om te anticiperen op de toename van het bezoek en voor de ontwikkeling van delen van het gebied.

De ontsluiting van het molengebied wordt ontwikkeld en afgestemd vanuit een gezamenlijke gebiedsvisie van de SWEK en de betrokken gemeenten (Molenwaard en Alblasserdam). De inzet is om de groei van het bezoek te faciliteren en het molengebied Kinderdijk uiteindelijk "autovrij" te maken, via poorten (transferiumfunctie), vervoer over water en instelling van een shuttleservice over water. Onderdeel hiervan is het initiatief "Veilige voetgangersverbinding Kinderdijk". Dit wordt ontwikkeld door de gebiedspartners in samenwerking met waterschap Rivierenland.

Het is belangrijk om samenhang tussen alle initiatieven aan te brengen en te zorgen voor synergie.

Fase

Er zijn meerder initiatieven, plannen en ontwikkelingen. Enkele ontwikkelingen zijn vrij concreet. Het merendeel verkeert in een initiatieffase.

Het totaal vraagt om een overkoepelende visie, een programmatische uitwerking en regievoering.

Stakeholders

Voor het gebiedsperspectief Kinderdijk-Alblasserdam fungeert een stuurgroep van de gemeenten Molenwaard en Alblasserdam en de SWEK als opdrachtgever. De stuurgroep wordt ondersteund door een kernteam, dat als opdracht heeft het gebiedsperspectief en uitvoeringsprogramma op te stellen en de projectuitvoering te begeleiden. De projectuitvoering wordt getrokken door projectleiders vanuit de partners. Het kernteam onderhoudt contact met twee klankbordgroepen van respectievelijk bedrijven en bewoners.

De stuurgroep wordt terzijde gestaan door een Alliantie van de gemeenten Molenwaard en Alblasserdam met de provincie. Deze alliantie draagt zorg voor de financiering en voor een goede inbedding van het perspectief in de regionale context.

Overige betrokken overheden / overheidsorganisaties:

- Waterschap Rivierenlanden
- Regio Drechtsteden
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE)
- Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Samenwerkingsverbanden:

- Coalitie waterdriehoek (Dordrecht – Biesbosch – Kinderdijk);
- Dutch Delta Cruiseport (in oprichting)

NGO's/belangenorganisaties/initiatiefnemers

- UNESCO
- SWEK (Stichting Wereld Erfgoed Kinderdijk)
- Natuur- en Vogelwacht Alblasserwaard
- Stichting Schutsluis
- H2Olland Kinderdijk expo
- VVV Zuid-Holland Zuid

Bewoners/bedrijven

- Belangenvereniging Leefbaar Kinderdijk
- Belangenvereniging Dijklint Alblasserdam
- Eigenaren Mercon Kloos
- Waterbus b.v.
- Bedrijven Alblasserdam (transferium)/Kinderdijk

Werkzaamheden**Opstellen gebiedsperspectief**

In het gebiedsperspectief worden onderstaande plannen en initiatieven nader onderling afgewogen en ingevuld, met oog voor hun samenhang. Vervolgens wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld.

Waar nodig vindt afstemming plaats met activiteiten uit het Bestuursakkoord Drechtsteden Maritieme Topregio en de Toekomstverkenning Maritieme Cluster.

- Herinrichting entreezone molengebied (o.a. realisatie nieuw bezoekerscentrum, in en uitstapzone touringcars Lekdijk).
- Vestigen van een bezoekerscentrum in een oud gemaal.
- Ondertunneling Lekdijk en aanleg van een aankomstdek t.b.v. Waterbus en Rivercruises bij de aanlegsteiger Kinderdijk. Doel is om recreatieve bezoekersstroom te scheiden van het verkeer over de dijk.
- Kadeversterking en herinrichting Achterwaterschap waarbij landschappelijke, ecologische en recreatieve waarden zullen worden versterkt in aansluiting op het Molengebied.
- Transferium Haven-Zuid terrein Alblasserdam (realisatie), en overige poorten.
- Mogelijk terugbrengen van de schutsluis in de monding van de Alblas, Alblasserdam, waarmee een recreatieve scheepvaartroute ontstaat van Merwede naar de Alblasserwaard. Particulier initiatief.
- Innoveren mobiliteit bezoekers (shuttlediensten over weg en water, elektrische, OV-fietsen).
- Herinrichten Mercon-Kloos terrein. Transformatie van industrie functie naar minder belastende functies lijkt voor de hand te liggen. Hierbij kan onder andere worden gedacht aan (in alfabetische volgorde): educatieve functies, meer innovatieve vormen van bedrijvigheid, toeristisch-recreatieve functies en wonen. Een mengvorm is hierbij niet uitgesloten. Daarnaast kan de locatie betekenis hebben als aanlandplek voor bezoekersstromen die over water naar het werelderfgoed Kinderdijk willen.

- Herinrichting van een recreatief/ecologische zone, grenzend aan de Lekdijk langs de westrand van Nieuw-Lekkerland, met onder andere parkeervoorzieningen voor campers en touringcars, overnachtingsplaatsen voor campers, landijsbaan, tennisvelden en een openluchtwembad, wandel- en fietspaden.
- Aanleg Waterbushalte en P&R Nieuw-Lekkerland waarvan het parkeerterrein tevens dient als parkeergelegenheid voor bussen en touringcars.

Planning

- Opstellen gebiedsperspectief en uitvoeringsprogramma: Kinderdijk 2017/2018.
- Verdere fasering is onderdeel van het op te stellen uitvoeringsprogramma.

Tijdbeslag en kosten

Veel projecten verkeren nog in de initiatieffase, de kosten zijn daarom nog onduidelijk. De interne en externe kosten worden gedragen door de betrokken partners.

Vanuit de Gebiedsraad is een beperkt budget beschikbaar voor specifieke onderzoeksvragen.

Kinderdijk kan mogelijk worden opgeschaald tot 'Sleutelproject' (ministerie van I en M) waardoor financiën, mede vanuit Europa, vrijkomen voor het project.

Factsheet 11:

Toeristisch-recreatieve ontwikkeling Sluis-Ameide

Doel

Doel is Sluis te ontwikkelen als 'Poort van de Zouweboezem' en herkenbaar te maken als één van de onderdelen van de Oude Hollandse Waterlinie. De toeristisch-recreatieve potentie van het natuurgebied Zouweboezem kan verder ontwikkeld worden, in samenhang met de aangrenzende uiterwaarden langs de Lek. Deze ontwikkeling en de toekomstige dijkversterking vanuit het HWBP, Fort Everdingen – Ameide Sluis, moeten goed op elkaar worden afgestemd. De verkenning van het dijkversterkingstraject begint in 2017.

Achtergrond

Dit project maakt onderdeel uit van een totaalpakket aan maatregelen die Stichting Groene Hart heeft ontwikkeld om de Oude Hollandse Waterlinie beter beleefbaar te maken. Naast fysieke middelen (bebording en straatmeubilair) en digitale informatie via bijv. een smartphone is landschapsontwikkeling ook een onderdeel van het maatregelenpakket.

Het project 'Sluis Poort tot de Zouweboezem' heeft als doelstellingen:

- Het leveren van informatie over de monumentale en historische betekenis van dit complex aan de Zouweboezem, die reizigers en bezoekers meer bewust maakt van de waarde en (waterstaatkundige) functie.
- Versterken van de beleevingswaarde van de Zouweboezem door het combineren van recreatie en historische informatie.
- Recreative benutting van het gebied en omgeving, onder meer langs de Zouweboezem, aan de Lekdijk en buitendijks.
- Afstemming met het dijkversterkingsproject waarvoor dit jaar de HWBP-verkenning Fort Everdingen – Ameide Sluis gaat starten.

Voor de toeristisch-recreatieve ontwikkeling bij Sluis-Ameide zijn in het MIRT-onderzoek ideeën uitgewerkt in het rapport 'Gebiedsopgave Sluis-Ameide'.

Binnen A5H heeft dit project voorbeeldwerking voor het ontwikkelen van de potenties van riviergebonden natuur.

Fase

Verkenning

Stake holders

- Gemeente Zederik (Vijfheerenlanden) (opdrachtgever, uitvoerder)
- Stichting Zuid-Hollands Landschap
- Stichting Groene Hart
- Provincie Zuid-Holland
- Waterschap Rivierenland,
- Rijkswaterstaat
- Verscheidene particulieren
- Historische verenigingen

Werkzaamheden

- Het aanleggen van een struinp pad van ca. 1 km in/door de buitendijkse Zouweboezem;
- Een rapportage over de mogelijke archeologische waarden in de voorboezem en de cultuurhistorische waardestelling van de objecten die herinneren aan de (militair)waterstaatkundige geschiedenis: een stoomgemaal uit 1892 en een dijkbewakingshuis met onder meer een rivierpeilschaal.
- Een verkennend onderzoek naar de bouwkundige staat van het voormalige gemaal Sluis;
- Het opstellen van een businesscase voor de exploitatiemogelijkheden van het voormalige stoomgemaal en dijkbewakingshuis. De bedoeling is om een bezoekerscentrum te vestigen in Sluis, in het voormalige gemaal. Stichting Groene Hart brengt de exploitatiemogelijkheden in beeld van de vrijkomende locatie, inclusief het oude gemaal.
- De gemeente is in bespreking met een aangrenzend transportbedrijf over verplaatsing naar bedrijventerrein Schelluinen-west. Zodra zicht is op verplaatsing kan de planontwikkeling worden voortgezet.

Planning

Afhankelijk van uitkomsten businesscase en het bereiken van overeenkomsten met particulieren.

Tijdbeslag en kosten

- Intern ambtelijke organisaties: op dit moment proceskosten
- Externe kosten inhuur/uitbesteding: gedragen door de belanghebbende partners.
- Vanuit de Gebiedsraad is beperkt budget beschikbaar voor specifieke onderzoeksvragen.

Factsheet 12:

Communicatiestrategie en communicatieplannen

Doel

Ontwikkelen en uitvoeren van een gezamenlijke communicatiestrategie in A5H-verband: wat is de centrale boodschap, wat is de gemeenschappelijke communicatiestrategie, hoe blijft het maatwerk herkenbaar en welke tools gaan we daarbij in A5H-verband ontwikkelen en bieden?

Achtergrond

Tijdige informatievoorziening en goede afstemming in processen en projecten is zeer belangrijk voor het creëren van draagvlak bij bewoners en bedrijfeigenaren voor visies en maatregelen die (mede) voorsorteren op komende dijkversterkingen. Bewoners en bedrijven kunnen daaraan ook bijdragen met specifieke gebiedskennis en technische kennis (joint fact finding).

Fase

Strategie en plannen opstellen en uitvoeren.

Stake holders

Provincie Zuid-Holland, gemeenten, waterschap, Rijkswaterstaat en Veiligheidsregio.
Communicatieadviseurs van deze partijen maken deel uit van de werkgroep Communicatie.

Werzaamheden

Uitwerken visie:

1. Communicatie draagt bij aan het realiseren van de doelen (drie pijlers) van het projectplan. Partijen werken samen in communicatie waar dat een meerwaarde heeft.
2. Drie rollen voor communicatie:
 - a. Ondersteunend en adviserend aan de programmaorganisatie en de gebiedsraad.
 - b. Ondersteunend aan de gezamenlijke plannen en pijlers. Zorg dragen voor dialoog en structurele, proactieve en gefaseerde communicatie.
 - c. Ondersteunend aan de lokale plannen. Delen van goede communicatie- en participatievoorbeelden.
3. In de communicatie staan de doelgroepen centraal. Taal, communicatiemiddel en werkwijze worden op de doelgroep afgestemd. Gemeenten hebben en houden hun eigen aanpak met bewoners en bedrijven.
4. Vroegtijdige inzet van (ervarings)deskundigheid van doelgroepen in het gebied.

Uitwerken ambitie voor de drie pijlers van het Projectplan:

Centraal staat: de meerwaarde die gezamenlijke communicatie moet hebben.

1. Pijler 1 (Gezamenlijk perspectief): Communicatie als onderdeel van het beleidsproces. Gezamenlijke taak om in dit proces het gesprek met externe doelgroepen op gang te brengen en te faciliteren. Ambities Gebiedsraad in beeld brengen en houden.
2. Pijler 2 (projecten met voorbeeldwerking): Communicatie bij lokale coalities. Delen van goede voorbeelden. Regionale aanpak (projectplan A5H) in beeld houden.
3. Pijler 3 (Waterbewustzijn): Bewoners, bedrijven en instellingen in het gebied actief betrekken vanuit de vraag: "Wat kan ik bijdragen?" Toolbox en ideeën voor communicatieve acties aan lokale partijen.

Uitwerken aanpak:

1. Deelname in de werkgroepen voor de diverse plannen en maken van communicatieplannen daarvoor.
2. Waterbewustzijn als 'rode draad': In de diverse plannen steeds een link leggen met waterbewustzijn.
Gebiedsspecifiek inzetten van de tools en apps van 'Ons Water'.
3. Bijeenkomsten en activiteiten derden: In kaart brengen van evenementen van derden en aansluiten waar dat nuttig is. Opstellen communicatiekalender met gezamenlijke en lokale activiteiten.
4. Doelgroepen en omgevingsmanagement: per pijler doelgroepen (bewoners, bedrijven, instellingen) in kaart brengen en gericht benaderen. Communicatie met bewoners zal veelal gestuurd en bedacht worden door de gemeente zelf. Voor bedrijven is er reeds een gezamenlijke lijn uitgezet via innovatietafels.

Planning

- Uitwerken strategie: 2017 Q2
- Uitwerken communicatieplannen koppelen aan de projecten

Tijdbeslag en kosten

- Intern ambtelijke organisaties: 2 uur per week tot en met december 2018.
- Externe kosten inhuur/uitbesteding: PM

Factsheet 13:

In beeld brengen Innovatiekracht A5H

Doel

Doel is het in kaart brengen van de innovatiekracht in de Alblasserwaard-Vijfheerenland bij bedrijven, kennisinstellingen en ingenieurbureaus.

Achtergrond

Wat zijn kansen die het gebied Alblasserwaard-Vijfheerenlanden met de toekomstige dijkversterking zou kunnen en moeten oppakken? Bedrijven in het gebied, kennisinstellingen en ingenieurbureaus hebben een geheel eigen en frisse kijk op de ruimtelijke en waterbouwkundige opgave en (nieuwe) technische oplossingen daarin. Die denkkraft willen we benutten.

Fase

Visievorming / (Voor)onderzoek / (voor)verkenning.

Stakeholders

- Gebiedsraad;
- (watergebonden) bedrijven;
- Kennisinstellingen in A5H;
- Ingenieurbureaus.

Werkzaamheden

- Stap 1: Samenstellen van een groslijst van bedrijven die innovatiekracht hebben. Dit is reeds uitgevoerd, maar de lijst wordt aangevuld met vrijdenkers (kleinere en middelgrote bedrijven);
- Stap 2: Uitnodigen van alle vrijdenkers en inventariseren wie er energie en tijd heeft om mee te denken door middel van een inspiratiesessie. Op basis van onderzoeksvragen/ideeën worden de vervolgstappen bepaald.
- Stap 3: Selecteren van een kring van 'grotere' bedrijven in A5H met delta-expertise.

Resultaat op de korte termijn is het opzetten van een netwerk van bedrijven die hun kennis en innovatiekracht willen inzetten in een volgende fase. Op de lange termijn heeft het innovatienetwerk waarde voor de regio. Ideeën kunnen uitgewerkt worden tot projecten en wellicht showcases en zetten het gebied Alblasserwaard-Vijfheerenlanden op de kaart.

Planning

2017

- januari/februari inspiratiesessie(s) stap 2;
- Kick off stap 3 om te zien of er bij grotere bedrijven energie, mogelijkheid en wil is om te komen tot tenminste één showcase voor de Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.

Tijdsbeslag en kosten

- Intern ambtelijke organisaties: onderdeel projectmanagement en werkgroep communicatie; Ad hoc inzet bedrijfsadviseurs gemeenten.
- Externe kosten inhuur/uitbesteding: PM

Colofon

Dit rapport is opgesteld door Sweco Nederland BV,
in opdracht van de Gebiedsraad Alblasserwaard-Vijfheerenlanden.

April 2017

Fotografie

Defacto stedenbouw

Ontwerp

Defacto stedenbouw & Frank van Leeuwen

Vormgeving en productie

Bureau Mediadiensten, provincie Zuid-Holland

Meer informatie

www.A5H.nl

170502834

